National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
APR 27 1978

B103/H/30/6.

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Nr. 30 (2473) XXVII aastakäik — Neljapäeval, 20. aprillil 1978 — Thursday, April 20, 1978 — Üksiknumbri hind 35 centi

Taani elab püssirohutünni otsas

Vene sõjaline võimsus Läänemerel kasvab iga päevaga

OTTAWA — Ajaleht „Ottawa Journal" avaldab oma veergudel pikema analüüsiva artikli Taanist, milles kirjeldatakse praegust närvisõda Läänemerel. Artikli autoriks on ajalehe korrespondent Jeff Endrist, kes on teinud jutuajamisi Taani kõrgemate ohvitseridega, et heita asjatundlikku valgust Taani ohtlikule positsioonile maailma suurvõimude malemängus.

Korrespondent mainib, et vene allveelaevad, mis on varustatud 1200 miililise lennuraadiusega ballistiliste rakettidega, sõidavad sageli läbi Taani väinade Põhjamerre ja sealt Atlandi ookeani, et demonstreerida NATO riikidele nõukogude mereväe tugevust maailmameredel.

Taanlased on pärast Teist maailmasõda elanud pidevalt vene kahurite ja rakettide ähvarduse varjus, kuna Taani moodustab tähtsa strateegilise punkti suurvõimude vahelises võimuvõitluses

ning on NATO liikmena üks N. Liidu esimesi rünnakuobjekte Euroopas. Kuid taanlased on oma kardetava olukorraga juba harjunud ning võtavad seda nagu paratamatust, katsudes sealjuures elada nii normaalselt nagu antud olukorrad seda võimaldavad.

Taani valitsus ei varja rahva eest tõelisi fakte ning valitsuse poliitika kohaselt peab iga kodanik olema informeeritud olukorrast. Inimesi informeeritakse pidevalt poliitiliselt olukorrast ning Taani elanikond võib ise järeldusi teha

kui ta võrdleb N. Liidu propagandaorganite poolt ülespiitsutatud detente poliitikat vanelaste sõjakate sammudega ja sõjajõudude demonstratsioonidega Läänemerel.

Taani sõjaväelise luurega tegelev kol. Treben Borberg nendib, et Taani vahetusse lähedusesse on paigutatud 14 vene, poola ja idasaksa diviisi, milledest osa on soomus- ja langevarjurite diviisid. Lisaks sellele on Balti riikide territooriumidel venelastel reservis seitse diviisi, milledele lisanduvad mereväe dessantüksused. Balti meres opereeriv vene kaubalaevastik on võimeline korraga pardale võtma ja vajalikkudesse kohtadesse transporteerima seitse diviisi.

Ka N. Liidu sõjalaevastik Läänemerel on märkimisväärne, kuna selle koosseisu kuulub 25 hävitajat, 250 miinilaeva ning 100 torpeedo- ja 60 raketi paati.

Neid merejõudusid toetavad 700 võitluslennukit ning 200 mereväe lennukit ja helikopterit.

Kol. Borberg mainib, et Taani võimud pöörduvad vähemalt üks või kaks korda aastas Moskva poole ja küsivad, milleks Läänemerele kontsentreeritakse sellisel määral sõjalisi jõudusid. Tavaliselt vastatakse, et N. Liidu sõjalise jõu näitamine on detente poliitika huvides ja paljudel juhtudel ei võeta üldse vaevaks vastata.

Kol. Borbergi andmetel patrulleerivad Taani vetes peaaegu aastaringi vene, poola ja ida-saksa sõjalaevad ning vene laevastiku manöövrid ei toimu mitte ainult Läänemerel vaid ka Põhjamerel ja Põhja-Atlandil.

Venelaste suured ambitsioonid ja nende sõjalise jõu kasvamine on tekitanud olukorra, kus NATO-ga liitunud Taani ja Norra peavad ümber hindama oma senised seisukohad ning lubama oma territooriumile paigutada ka rahu ajal teiste NATO riikide sõdureid ja tuumarelvi.

Lahkarvamised Rodeesias

Ühendriikide välisministri autot loobiti Salisburys munadega

SALISBURY — Ühendriikide välisminister Vance viibis möödunud esmaspäeval koos Inglismaa välisministri David Owen'iga Rodeesia pealinnas Salisburys, kus nad tegid ettepaneku üldise konveretsi kokku kutsumiseks Rodeesia probleemide lahendamiseks.

Välisminister Vance ettepaneku kohaselt tuleks sellele konverentsile kutsuda ka Rodeesia partisanide juhid, kuid seda ettepanekut ei poolda äsja moodustatud Rodeesia mustade ja valgete ajutine valitsus,

kelle ülesandeks on suunata ja juhtida võimu üleminekut valgetelt mustadele.

Rodeesia ajutise valitsuse juhtivad isikud mainisid, et nende kava võimu järk-järguliseks ülekandmiseks valgetelt mustadele on Rodeesia probleemi kõige praktilisemaks lahenduseks. Vastuvõtt välisminister Vance'ile ja Ühendriikide neegrist ambassadör Youngile ei olnud Salisburys eriti sõbralik,

kuna mustad demonstrandid loopisid nende autot munadega ja tomatitega.

Rodeesia ajutine segavalitsus, mille juhtideks on Rodeesia senine peaminister Smith ja kolm mustade esindajat, kaitsesid läbirääkimistel praegust üleminekuaja valitsust.

Inglise psühhiaater külastas Moskvas dissidente

LONDON — Briti psühhiaater Gerard Low-Beer külastas hiljuti mitme dissidendi kutsel Moskvat, kus ta puutus kokku inimestega, keda venelased kavatsevad paigutada vaimuhaiglatesse. Psühhiaater mainis, et kõik need dissidendid on normaalsed inimesed ning nende vaimuhaiglatesse paigutamine on kuritegu. Moskvast lahkumisel otsiti Gerard Low-Beer põhjalikult läbi ning temalt konfiskeeriti dokumente ja märkmeid.

Johan Holbergi kirstupanekutalitus Torontos Vana Andrese kirikus. Puusärgi juures leinalooris lippudega korporatsioon Sakala ja Toronto Eesti Võitlejate Ühingu auvalved.
Foto: Vaba Eestlane

Suure kaasaelamisega jälgisid Toronto eestlased äsja New Yorgi Eesti Teatri külalisetendusena A. H. Tammsaare romaani „Tõde ja õiguse" I dramatiseeringu lavastust. Pildil Vargapäev Eespere Andrese kaks naist, vasakul õrnaseloomuline ja heleda häälega Krõõt, keda mängis Viiu Vanderer ja teine saunamehe naisest perenaiseks saanud Mari, keda mängis Aime Andra.
Foto: Vaba Eestlane

Otsitakse Aldo Moro laipa

Terroristid teatasid, et nad on oma ohvri hukanud ja laiba järve heitnud

ROOMA — Itaalia Punabrigaadi terroristid teatasid politseivõimudele, et nende küüsis olev Itaalia poliitikategelane ja riigimees Aldo Moro on surma mõistetud ja hukatud. Bandiitide andmeil on tema laip heidetud 115 kilomeetrit Roomast kirde pool asuvasse Duchessa järve.

Itaalia politseivõimud koondasid suured jõud Duchessa järve piirkonda ja asusid laipa otsima, kuid kolmapäeva hommikul ei olnud need otsimisoperatsioonid andnud mingisuguseid tulemusi.

Otsimisoperatsioonidest võtsid osa vastavate aparaatidega varustatud akvalangistid, kes kammisid paljudes kohtades läbi järvepõhja kuid ei leidnud Aldo Moro laipa.

Kolmapäeval tekkis arvamine, et bandiidid on andnud politseile valeandmeid, et juhtida politseivõimude tähelepanu eemale Roomast.

Politseivõimud avastasid kuus miili põhja pool Rooma ka ühe tühja korteri, kus bandiidid olid tõenäoliselt elanud. Tühjast kortérist leiti 15 revolvrit, üks püstolkuulipilduja ja üks käsigranaat ning peale selle mitu lennufirmade ohvitseri univormi, mida terroristid on oma küüditamistel kasutanud.

Politsei andmetel ei ole neil aga siiski mingeid tõendeid, et Aldo Morot oleks selles korteris kinni peetud.

On siiski võimalik, et teda hoiti selles korteris kinni kohe pärast küüditamist kuid toimetati ta hiljem mujale.

Panama kokkulepe kinnitati

Kanal antakse Panamale täielikult üle aastal 2000

WASHINGTON — Ühendriikide senat kinnitas pärast pikemaid vaielusi ja läbirääkimisi kontroversiaalse kokkuleppe Panama kanali üleandmiseks Panama võimudele. Kanali täielik üleandmine toimub tegelikult aastal 2000.

Selle otsuse tegemisel nõuti senatilt kahe kolmandikulist häälteenamust. Hääletamisel anti kokkuleppe poolt 68 ja vastu 32 häält, millega kokkulepe sai ühe hääle rohkem nõuetavast häälte arvust.

Uus kokkulepe asendab 1903. aastal sõlmitud lepingu, mille alusel Ühendriigid on valitsenud juba 75 aastat veeteed, mis ühendab kahte ookeani.

Kokkulepe võeti vastu alles pärast seda kui sellele tehti parandus, milles kinnitatakse, et Ühendriigid ei sekku Panama sisemistesse asjadesse, kuid ameeriklased säilitavad endile õiguse vajalikkude sammude astumiseks, kui Panama kanali ähvardab sulgemine.

Panama kanali küsimus on paljude aastate jooksul häirinud Ühendriikide ja Ladina-Ameerika riikide vahelisi vahekordi

ning lepingu kinnitamine senatis oli president Carterile suureks prestiižhüsimuseks, kuna Carter oli selle kokkuleppe suuremaid toetajaid.

Moskva andis järele grusiinlastele

MOSKVA — Moskvast saadud informatsiooni kohaselt andsid N. Liidu võimud järele Gruusia rahva nõudmistele ja loobusid vene keele kehtestamisest Gruusias ametliku riigikeelena. Gruusia „vabariigile" oli koostatud uus põhiseaduse kava, millest oli kõrvaldatud vanas põhiseaduses esinev lause, et Gruusia ametlikuks keeleks on gruusia keel. Selle otsuse vastu toimusid Tbilisis ja teistes Gruusia keskustes suured protestidemonstratsioonid ning nüüd tegi Moskva enneolematu järelandmise ja lasi uude põhiseadusesse võtta sama lause, mis eksisteeris 1937. aasta põhiseaduses. See kinnitab, et „Gruusia Sotsialistliku Vabariigi ametlikuks keeleks on gruusia keel."

Prantslastel oma neutronipomm!

PARIIS — Prantsusmaalt saabunud andmete kohaselt katsestasid prantslased Vaikses ookeanis esmakordselt neutronpommi, millega Prantsusmaa on tõenäoliselt ameeriklastest ja venelastest neutronpommi produtseerimisel kaugele ette jõudnud. Ühendriikides hakati neutronpommi konstrueerima president Fordi ajal tolleaegse kaitseministri Schlesingeri ettepanekul, kuid pommide produtseerimine ja katsetamine on viibinud rahvusvahelisel foorumil tekkinud kriitika ja vene vastupropaganda tõttu.

Kes mõjutasid president Carterit

WASHINGTON — Ühendriikide välisministeeriumist saadud andmetel mõjutasid president Carteri neutronipommi produktsiooni edasilükkamiseks kõige rohkem Ühendriikide peadelegaat Liitunud Rahvaste Organisatsioonis Andrew Young ja Washingtoni peaesindaja tuumarelvade piiramise läbirääkimistel Paul Warnke. Mainitakse, et Young püüdis presidenti mõjutada moraalsetest printsiipidest lähtudes kuna Warnke on arvamisel, et Ühendriikide samm mõjutab ka venelasi uute relvade produtseerimisest loobumisele.

Kindral Lucius Clay suri

WASHINGTON — Ühendriikides, Cape Codis, suri kindral Lucius Clay, kes sai kuulsaks pärastsõja aastatel, mil ta organiseeris Lääne-Berliini õhusilla, mis võimaldas edukalt võidelda nõukogude blokaadi vastu. Kindral Clay suri 80-aastaselt ning oli viimaste aastate jooksul täielikult avalikust elust tagasi tõmbunud.

KEVADKONTSERT
NORA-MALL KERSON
KAREN VIINAMÄE
ROY MADALVEE
KLAVER, VIIUL, FLÖÖT ja TRUMMID
Pühap., 30. aprillil kell 4 p.l. Eesti Maja suures saalis
Pääsmed $3.50, õpilastele $2.—
Sissetulek läheb Kalev Estienne eliitrühma maailmareisi heaks

KORDUSETENDUS
O. Lutsu
KEVADE
reedel, 28. apr. kell 7.30 Eesti Majas
T.E.S. TÄIENDUSKOOLID

EELK PEETRI KOGUDUS
Noortekoor Lootuse
KEVADKONTSERT
laup., 29. apr. kell 7 õ. Peetri kirikus
Tegevad: Noortekoor Lootus Charles Kipperi juhatusel,
Vaimuliku orkestri trio Inga Korjuse juhatusel,
flöödi solist Leelo Valdsaar

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Kas kuristiku poole?

Kuhu on kadunud N. Liidust välja saadetud ja Ühendriikidesse elama asunud kirjanik Aleksander Solzhenitsõn? Teatavasti tegutses Solzhenitsõn pärast N. Liidust väljasaatmist väga aktiivselt poliitilisel rindel, pidades kõnesid ja küllastades läänemaailma tähtsamaid riigimehi ja poliitikuid, kelledele ta püüdis selgeks teha ähvardavat kommunismiohtu. Solzhenitsõn rääkis ja kirjutas veenvalt, ta esitas argumente ja fakte, milledele ei olnud võimalik vastu vaielda, kuid tema sõnad langesid ilmselt kivisele pinnale ja kurtidele kõrvadele, kuna läänemaailm ajasid vaatamata tema hoiatustele edasi oma minnalaskmise poliitikat, tehes N. Liidule ühe järelandmise teise järele, mis analüüsiva pilguga vaatlejale jätab mulje, et läänemaailm läheb pidurdamatult kinnisilmi vastu oma hukkumisele.

On mõeldav, et Solzhenitsõn lihtsalt pettus läänemaailma poliitikute tuimusest, ükskõiksusest ja naiivsusest ning jõudis veendumusele, et tema jõupingutused on asjatud ja lootusetud. Võib-olla leidis tema terav vaist ja selge pilk, et äärmusteni viidud demokraatlik riigikord oma ülisuurte vabadustega, kus iga üksikisiku laialdased isiklikud huvid ja mugavused on palju suurema tähtsusega kui riiklikud ja ühiskondlikud huvid ja kus indiviididelt ei nõuta demokraatliku korra kaitseks ja säilitamiseks ohvrite toomist ja kompromisside tegemist, on määratud hääbumisele, kuna ta ei ole võrdseks vastaseks julmale ja hambuni relvastatud dikatuurirezhiimile?

Põhjusi selleks, et Solzhenitsõn nii võis mõelda ja et ta pettunult võis oma aktiivsest võitlusest loobuda, on palju ja nendega võime iga päev kokku puutuda. Läänemaailm eesotsas Ühendriikidega ei ole lihtsalt aastakümnete jooksul õppinud tundma kommunismi, ta pole suutnud produtseerida energilisi ja selge pilguga juhte ning ta pole saanud üle oma kahepalgelisest rahvusvahelisest moraalist, mille kohaselt enesemääramise õigus ja teised põhilised õigused kuuluvad ainult ühele riikide ja rahvaste grupile, kuna teiste kohta need ei kehti ning need rahvad peavad jatkama oma viletsat eksistentsi Venemaa bolsheviseeritud voolujoonelise imperialismi orjapiitsa all.

Ühendriikide ajakirjas „The Plain Truth" küsitakse ühes artiklis avameelselt: Mis on Ühendriikide rahvuslik eesmärk? Öeldakse, et sellele küsimusele on raske vastust anda, kuna Ühendriikidel sellist eesmärki lihtsalt ei ole ning ameeriklased katsuvad ainult selle küljes kõvasti kinni rippuda, mis nad varem on saavutanud. Kuid praeguses dünaamilises maailmas tähendab paigaltammumine tagasiminekut ning selle tulemusena ongi tekkinud olukord, kus ameeriklased taanduvad kogu maailmas. Ameeriklased tahavad olla kõigi sõbrad ja „head poisid" ning selle tõendamiseks taganetakse, antakse järele, vaigistatakse, lepitatakse ja rahustatakse — taipamata, et selline teguviis toob paratamatult kaasa Ühendriikide prestiizhi samm-sammulise languse.

Ühendriikidel ei ole enam selgepiirilist maailmavaadet ning ta ei oska eraldada sõpra vaenlasest. Ameeriklased tahavad olla suured sõbrad mustadele ja kolmanda maailma riikidele ning mõistavad hukka rassipoliitika Rodeesias ja Lõuna-Aafrikas, kuid nad ei reageeri mingil kombel nende Aafrika mustade diktaatorlike rezhiimide vastu, millede all elanikud lakkamatult kannatavad. Meie kuuleme siinses ajakirjanduses palju valgete rezhiimide ebainimlikkustest Aafrikas, kuid meie rahvuslik poliitika ei reageeri miljonite inimeste mõrvamisele Kambodzhas, märgib ajakiri.

Need Ühendriikide ajakirjas esitatud võited kujutavad endist raskeid süüdistusi, mis on esitatud raskel ajal. Need on samad mõtted ja samad süüdistused, milledega tuli läänemaailma avalikkuse ette kirjanik Aleksander Solzhenitsõn kui tõde kartvad N. Liidu kommunistliku partei juhid ta reeturlikult oma kodumaalt välja saatsid. Venelased kalkuleerisid ilmselt õieti, et Solzhenitsõn on palju kardetavam kodupinnal kui läänemaailmas, kus tema hoiatusi ja nõuandeid tõsiselt ei võeta ja oma mugavat eksistentsi segamatult tahetakse jatkata. Meil on ainult hea meel konstateerida, et ka Ühendriikides leidub lahtisema pilguga inimesi, kes taipavad, millises suunas kulgeb vaba maailma praegune teekond ning et selle teekonna lõpul on sügav kuristik. Oleks ainult vajalik, et neid laiema silmaringiga inimesi leiduks rohkem ja et nende hääl ja mõjuvõim ajakirja veergudelt kaugemale ulatuks!

K. A.

Aastaid tagasi, 1967. aastal oli Eestis väga tugev torm, mis tegi palju kahju. Hiljuti saadud fotol on näha tormi tõttu tekkinud uputus Haapsalus, kus kuursaali juures tõusis veepind põlvili, nii et paadidki olid uhutud kõnniteele.

Vene suur rünnakubaas Koola poolsaarel

OSLO — N. Liit on vajaduse korral valmis teostama maavägedega suure kallaletungi lääne suunas oma Koola poolsaarel olevatest baasidest. Sinna on koondatud maavägesid terve armee võrra, öeldakse Norra riigikaitse ajakirjas „Norges Forsvar" avaldatud artiklis. Artikkel on omakorda rajatud norra keeles avaldatud aastaülevaatele maailma sõjalise tasakaalu kohta, mille on koostanud Strateegiliste Uurimiste Instituut Londanis. Norra väljaandes leidub eriartikkel Koola poolsaare sõjalise tähtsuse kohta.

Juba varemini on teada olnud, et Koola poolsaarel on kaks vene diviisi. Need on täielikult varustatud motoriseeritud jalaväediviisid. Nüüd on selgunud, et neid täiendavad üks suurtükiväebrigaad, üks SS 1-rakettidega (NATO keele Scud) varustatud raketiväe brigaad ning SA 4-rakettidega (Ganef) varustatud õhutõrjerügement.

Need üksused koos 2—5 diviisiga moodustavadki normaalselt nõukogude sõjaväe armee.

Juba varem on olnud teada, et kaugemal lõuna pool Leningradi sõjaväepiirkonnas, mille alla kuulub ka Koola poolsaar, asuvad veel kuus motoriseeritud jalaväediviisi ning üks õhudessandidiviis. Üks merejalaväe rügement on paigutatud varem Soomele kuulunud Petsamosse. Leningradi sõjaväepiirkonna alla kuulub veel 13. taktikaline õhujõudude armee koos oma 400 lennukiga ning suure arvu helikopteritega.

N. Liidu põhjalaevastikul on 320 õhusõidukit, millest umbes 80 on helikopterit ja 40 transportlennukit. Õhukaitsepiirkonnal on umbes 370 lennukit, milles 100 igasuguse ilmaga lendavat hävitajat opereerivad Koola poolsaarel olevatest baasidest.

Murmanskist lõuna pool asub kaks baasi SS 4 ja SS 5-rakettide (Sandel ja Skean) jaoks. Need on keskmaa raketid.

Baasides on kümme laskealust, kust võib lasta välja ka SS 20-rakette, mis ulatavad kaugemale ja milliseid on raskem rünnata.

Artiklis konstateeritakse, et N. Liidu põhjalaevastiku koosseis on suurel määral sama kui kaks aastat tagasi. Kuid strateegiliste aatomiallveelaevade arv on tõusnud 11-lt 16-le. Alguses nimetatud norrakeelse ülevaate rahvusvahelises osas väidetakse, et N. Liidu laevastikul on kokku 21 Deltaklassi allveelaeva. „Norges Forsvari" arvates on põhjust oletada, et kõik need allveelaevad kuuluvad N. Liidu põhjalaevastikule.

Norrakeelse väljaande jaoks kirjutatud eriartiklis öeldakse edasi, et veidi vanemad Yankeeklassi strateegiliste allveelaevade arv on langenud 26-lt 22-le ja vanade, diiselmootoritega varustatud Golf-klassi allveelaevade arv 15-lt 2-le. Teatavasti kuus nendest siirdus ülemineval sügisel Põhja Jäämerelt Läänemerele. Kuna vahepeal on selgunud, et need on paigutatud püsivalt Läänemerele ja patrullivad selle lõunaosas ja sageli Rootsi territoriaalvete läheduses, on Rootsi valitsus hiljuti kahel korral arvustanud nende toomist Läänemerele.

Charlie-klassi ristlevate rakettidega varustatud aatomiallveelaevade arv on N. Liidu põhjalaevastikus tõusnud 11-lt 12-le ja Viktorklassi rünnakallveelaevade arv 12-lt 16-le.

Möödunud aastal liitus helikopterikandja Kiev põhjalaevastikuga.

Hävitajate arv on langenud 25-lt 21-le. Alligator-klassi dessantlaevade arv on tõusnud kahelt kolmele. Põhjalaevastik on peale selle saanud uue 2.500-tonnise „roro" Roputsha-klassi dessantlaeva.

Artiklis leitakse, et praegu Koola poolsaarele paigutatud jõududega on võimalik teostada üllatusrünnak Norra põhjaosas asuvasse Finnmarki. Iseasi on, kas niisuguse rünnaku teostamine on sõjaliselt ja poliitiliselt N. Liidule kasulik. Sama leitakse olevat olukord ka Läänemerelt Põhjamerele juhitavate väinade osas: Varssavi-liit on küll võimeline koondama sellele alale jalaväe ülekaalu, kuid vaevalt ilma, et tähtsamad läänerügid appi tõttaksid.

(EPL)

Streik uue tehnika vastu

BONN — Saksa trükikojad kavatsevad lähemal ajal asendada senised trükimasinad elektrontehnikaga. Sellest tingituna alustas trükitööliste ametiühing juba aastavahetusel hoiatusstreikidega. Tõsised streigid puhkesid märtsi alguses raskuspunktidega Münchenis, Düsseldorfis ja Wuppertalis.

Kuna nimetatud streigid olid suunatud üksikute ajalehtede vastu, kahjustades viimaste eksistentsi ning tariifipartnerid ei saavutanud kokkulepet, vastasid tööandjad lokaudiga kogu liiduvabariigi ulatuses.

Tulemuseks oli see, et elanikkond oli nädal aega ajalehtedeta.

Nüüd saavutati kokkulepe, mille alusel trükiladujad võivad töötada trükikodades oma elukutsele vastava palgaga 8 aastat ka siis kui ettevõte läheb üle elektrontehnikale.

Trükitööliste streik ei leidnud elanikkonnas poolehoidu. Esiteks Trükitööliste ametiühingu juhtivate meeste sihiks näib olevat nivelleerida vaba ajakirjandust vastavalt ametiühingute maitsele. Pealegi on iga palgakõrgenduse tulemuseks hinnatõus ning streigiga ei saa takistada tehnilist revolutsiooni.

Põhja-Württembergis - Baadenis streigivad ka metallitöölised, nõudes palgakõrgendust.

Et säästa streigikassat, piirduti streigiga Stuttgardi piirkonnas. Tööandjad reageerisid pärast nurjunud läbirääkimisi lokaudiga kogu tariifipiirkonna ulatuses. Vallandati kõik töölised ettevõtetes üle 1000-nde töölisega. Ametiühingud kui ka sotsiaaldemokraadid nimetavad lokauti ebamoraalseks ning soovitavad töölistel kaevata tööandjad töökohtusse.

Ametiühingutel näib olevat omamoodi arusaamine demokraatlikest mängureeglitest. Umbes kolmandik kogu töötajaskonnast kuulub ametiühingutesse ja nendest tohib otsustada 75 protsenti streigi poolt või vastu.

Mitteorganiseeritud töölistel pole hääleõigust.

Mis abinõudega peaksid tööandjad endid kaitsma sageli õigustamatult kõrgetele palganõudmistele põhinevate streikide vastu?

KK/EPL

Marie Underi hääl kodumaale

„Ameerika Hääle" eestikeelseis saadetes tähistati Eesti suurima luuletaja, Marie Underi 95. sünnipäeva (27. märts) kolmes eri programmis. Pedro Krusten vestles poetessi praegusest elust-olust Stokholmis, doktor Herbert Salu andis ülevaate Underi pagulaspõlves kirjutatud luulest ning sünnipäeva eelõhtul, esimesel ülestõusmispühal, esitas „Ameerika Hääl" põimiku sõnas ja helis. Selles esines Marie Under ise luuletusega „Me ootame", mille helilülesvõte oli tehtud 1953, ning ühendatud segakoorid ESTO-76 laulupeolt esitasid Juhan Aaviku poolt viisistatud laulu „Mälestus ja tõotus". Mõlemad laulud leiduvad Underi eelviimases kogus „Sädemed tuhas" (1954), kuid mitte N. Eestis ilmunud väikeses valikkogus „Uneretk". „Uneretkest" on välja jäetud 18 kogus „Sädemed tuhas" esinevat luuletust, nende seas just Underi kõige patriootilisemad laulud, milledes avaldub luuletaja kaasaelamine oma rahva saatusele kõige jõulisemalt („... Meilt palju võetud — siiski meile jäi me uhkus, au ning viha: seiskem püsti päi!").

Kommentaarid

Oleme pidevalt kurtnud, et meie noorema generatsiooni ridadest ei võrsu inimesi, kes oleksid huvitatut poliitilisest elust ning püüaksid karjääri teha Kanada poliitilisel areenil, millest võiks teatud määral abi ja kasu olla ka meie vabadusvõitlusele. Tavaliselt on professionaalsetest inimestest kõige tundelisema poliitilise närviga juristid ja meie oleme tõstnud sageli oma lootusrikkad pilgud ka meie noorte juristide poole, lootes nendelt poliitilisesse ellu sukeldumist. Need lootused on siiski jäänud täitumata, vaatamata sellele, et eesti rahvusgrupp Torontos on oma ridadest andnud viimase paarikümne aasta jooksul umbes 15—20 noort juristi. Meil käepärast olevatel andmetel pole ükski neist juristidest poliitilisest elust niivõrd huvitatud, et nad oleksid valmis aktiivselt kaasa töötama mõnes poliitilises parteis, rääkimata Kanada föderaalparlamenti või provintsi parlamenti kandideerimisest.

Raske on ütelda, millest see apaatus poliitilise elu vastu on tingitud, kuid tõenäoliselt on siin oma osa mängida mitmetel teguritel. Esmajoones tuleb arvestada, et poliitika tegemine nõuab ka kindlat majanduslikku aluspõhja, mida meie noortel ülikooli lõpetanud õigusteadlastel ei ole ning nad peavad pärast ülikooli alles hakkama endile elu alustugesid rajama. Teiseks tundub, et eestlane ei ole põhilisit eriliste poliitikamehe ambitsioonidega ja on poliitilises elus rohkem kõrvaltvaataja kui aktiivne tegutseja. Ühtlasi tuleb arvesse võtta, et võistlus poliitilisel areenil on väga tugev ning ainult suuremad talendid jõuavad seda ala harrastades haljale oksale.

Kuid meie ei ole poliitilisel mänguväljakul siiski täielikult ilma esindajateta ehkki meie hulgast ei ole võrsunud suuri tähti. Torontos on üks sellistest aktiivsetest eestlastest ins. Kaius Meipoom, kes on juba pikemat aega olnud konservatiivide partei liige ning on tõusnud provintsivalimiste süsteemi raamides Toronto linnasüdames asuva St. George valimispiirkonna piirkondliku direktori kohale, kelle ülesandeks on organiseerida provintsivalimiste ajal toetust konservatiivide partei kandidaadile. Seda piirkonda esindab Ontario parlamendis praegu liberaalide parteisse kuuluv parlamendiliige Margaret Campbell, kes lõi viimastel valimistel 400 häälega konservatiivide partei kandidaadi.

Kahtlemata on see juba suur tunnustus kui konservatiivide partei hääle levitamine ühes teatud valimispiirkonnas usaldatakse eestlasele. Meil jääb ainult loota, et see on alles algus ja et tulevikus tekib olukord, kus eestlasest valimispiirkonna direktor asub juba tööle eestlasest kandidaadi kasuks.

*

Lääneriikide diplomaadid on sattunud Berliini proleemide lahendamisel ja tõlgendamisel jälle uue keerulise ristsõlme ette. Nimelt tegi 22-aastane Ida-Berliini elanik Nico Hübner politseivõimudele teatavaks, et ta ignoreerib Ida-Saksamaa sunduslikku sõjaväeteenistust, kuna N. Liidu ja läänerikide vahel sõlmiti omal ajal kokkulepe, mille kõhaselt kogu Berliinist moodustatakse demilitariseeritud linn, kus ei eksisteeri sundsõjaväeteenistust ja kus eraisikud ei tohi kanda relvi.

Nico Hübneril, kelle isa on Ida-Berliinis tuntud kommunistlik funktsionäär on seaduse paragrahvide alusel tuline õigus, kuid vaatamata sellele arreteeriti ta silmapilkselt kommunistlikkude võimude poolt kui desertöör. Kogu lugu on pannud läänerriigid piinlikku olukorda, sest Hübner on päevakorda tõstnud lepingute rikkumise kommunistide poolt, millele läänerriigid seni silmi kinni pigistades on suhtunud, kuid millele nad nüüd on sunnitud ühel või teisel viisil reageerima.

Ühendriigid, Inglismaa ja Prantsusmaa on kuni seni ajani ametlikult asunud seisukohal, et Berliin moodustab ikka veel nelja võimu all oleva ühtse üksuse ehkki nad ei saa Ida-Berliinile oma seisukohti peale suruda. Venelased omalt poolt on asja korraldanud väga

(Järg lk. 3)

„Hõimupataljon" anti venelastele välja

GÖTEBORG (EPL) — Kirjanik Eino Hanski, kes elab Göteborgis, kirjutab raamatut ühe väeosast ja selle saatusest Soome jätkusõjas 1941—44.

Seda kutsuti „hõimupataljoniks" ja see koosnes soomlaste hõimurahvaste liikmetest — idakarjalased, ingerlased, eestlased ja mõned vene sõjavangid, kes soovisid võidelda soomlastega koos venelaste vastu.

Kui soomlased tegid venelastega rahu, siis võeti pataljonil relvad käest, nad pidid minema „tsiviili". Aga kohe pärast relvade äraandmist piirati need soome relvastatud väeüksuse poolt ümber, laaditi vagunitesse ja anti venelastele välja.

See teguviisi oli vastik, leiab kirjanik, kuna enne sõda oli räägitud palju ilusaid sõnu hõimuvendadest. Hanski on kohanud pagulasi sellest pataljonist ja intervjueerinud neid. Ta ei tea, kas tal on võimalus saada sõjaarhiivist kätte vastavat materjali.

Eino Hanski on sündinud Leningradis, ta oli linna piiramise ajal 13-aastane. Ta on kirjutanud mitu raamatut tollest ajast „Paljajalgne miljonär", „Revolutsiooni lapsed" ja „Vabaduse tunnid".

Hanski vanemad olid soomlased, aga kodukeeleks oli vene keel. Isa suri Leningradi piiramise ajal nälga. Perekond evakueeriti linnast, sattus Lõuna-Venemaal saksa poolele, põgenes Soome ja sealt Rootsi. Hanski kirjutab rootsi keeles, kasutades oma abikaasa Naemi abi.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

22. ja 23. aprillil on valvearstiks dr. T. Kaigas, tel. 624-9080.

Radio „Liberty" eesti keelne saade 2-aastane

MÜNCHEN — Siin tähistati USA raadiosaatja Radio Liberty 25. aasta juubelit. Raadiojaama kaudu saadetakse praegu saateid 22-s keeles idabloki riikidesse, nende hulgas ka Eestisse. Saatejaam alustas oma tegevust 1953. aasta märtsis.

Kui raadiojaam oma tööga alustas rakendati juba 15 minuti pärast tegevusse venelaste segamissaatjad. Need on olnud tegevuses juba 25 aastat, et vaikima panna Radio Liberty „vabaduse häält". Radio Liberty ja Radio Free Europe on Münchenis USA riigisummadega tegutsevad informatsiooniteenistused välisministeeriumi ametliku hääle Voice of America kõrval, mida aga ametlikult ei segata, kuid mille sagedusel töötab vene oma raadiojaam MAJAK, mis sageli lämmatab välissaate.

Radio Liberty alustas juunis 1975 eesti saadetega, mis varsti saavad kahe aastaseks. Eestikeelsed saated lähevad eetrisse Raadio Vabaduse Hääle nime all ja nende saadete peatoimetajaks on Aleksander Terras. Balti saadete üldjuhatajaks on dr. Jaan Pennar.

VENTILAATORID

Iae või seina sisse installeeritud. Moodsad tugevajõulised ventilaatorid vannituppa, kööki või pööningule. — Tel. 762-9190

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

lihtsalt ja üldtuntud bolshevistlikke printsiipide järele. Niipea kui Ida-Saksamaa rajas 1962. aastal Berlini poolitava häbivalli, kuulutati Ida-Saksamaal, kaasaarvatud Ida-Berliin, välja sunduslik sõjaväeteenistus. Venelastel on selle lepingu murdmise kohta välja töötatud ka oma teooria, mille kohaselt nelja võimu valitsus ei kehti enam Ida-Berliini kohta, kuna venelased on selle üle andnud Ida-Saksamaale. Vene saadik Ida-Saksamaal on selle omavoli kohta avaldanud väga selgesõnalise deklaratsiooni, mis kõlab järgmiselt: „Berliin koosneb kahest täiesti erinevast üksusest. Üks neist on Saksa Demokraatliku Vabariigi (Ida-Saksamaa) pealinn Berliin ja teine lääneliitlaste sektoritest koosnev Lääne-Berliin."

Lääneriigid on sattunud noore ida-sakslase ootamatu ja julge käitumise tõttu väga piinlikku olukorda. Kui nad tahavad seniste lepingute järele käia siis peavad nad nõudma Nico Hübneri vabastamist, kuna Ida-Saksamaa ei tohi Ida-Berliini elanikele sõjaväeteenistust peale sundida. Sellist nõudmist on aga nüüd väga raske esitada, kuna lääneriigid on juba aastaid vaadanud Ida-Berliinis toimuvatele lepingute rikkumistele läbi sõrmede. Või peaksid nad venelastele vastukaaluks andma Lääne-Berliini üle Lääne-Saksamaale, kes seal võiks välja kuulutada sund-sõjaväeteenistuse? Kui venelased võisid Ida-Berliiniga omavoliliselt talitada — miks ei võiks seda lääneriigid teha Lääne-Berliiniga? Viga selles seisabki, et lääneriikidest ei ole tegijaid. See on saanud venelastele juba ammu selgeks ning sellega tuleb seletada ka nende edu välispoliitilisel rindel.

AMI

Möödunud pühapäeval toimus Peetri koguduse koori Cantate Domino tuluõhtu. Pildil sopran Alli Vähi laulmas, klaveril saatmas Charles Kipper, kuna koori naisliikmed seisavad esireas.
Foto: Vaba Eestlane

Aastavahetusel Austraalias Eesti Päevad

Oodatakse võimalikult palju külalisi Kanadast

SYDNEY (VE) — Seekordsed Austraalia Eesti Päevad kannavad ümmargust järjenumbrit „10" ja toimuvad mandri suurimas eestlaste keskuses Sydney's algusega teisipäeval, 26. detsembril 1978. Samal ajal toimuvad sportlastele Austraalia XXII Eesti Mängud. Ettevalmistustesse on rakendatud rohkearvuline tegelaskond, keda koordineerib X eesti päevade üldjuht Erik Vaino. Päevade juhatuses töötavad kaasa Viki Valk (üldjuhi abi), Raivo Kalamäe (peasekretär), Marge Reelaid (sekretär), Olav Pihlak (majandusjuht), Erik Schmidt (majandusjuhi abi), August Keskküla (majandustoimkonna juht) ja Leo Karlov (informatsioon).

Nagu plaanidest on näha, leiab avatseremoonia aset 26. detsembri õhtul Sydney raekoja suures saalis ning kohe selle järel ja samas kohas annab pidupäevadele hoo suurejooneline sõprusõhtu einega ja eeskavaga. Koosviibimise korraldamine on Silvia Vihermäe ja tema abiliste kätes; konfereerib näitleja Priit Prillup. Analoogilist üritust on varematel aastatel nimetatud tutvumisõhtuks, sel korral aga leiti, et Austraalia mandri eestlased on omavahel juba küllalt tuttavad ja sobivamaks nimeks on sõprusõhtu.

Traditsiooniliselt on Eesti Päevade naelaks laulupidu.

See on planeeritud 30. detsembri õhtule ja toimub samuti Sydney raekojas.

Esinevad ühendatud sega-, meesja naiskoorid ning suhtelise uudsusena noorte ühendkoor. Üldse paistab Eesti Päevadel aktiivselt osalejate hulgas silma noorema põlvkonna kaal. Muusikatoimkond eesotsas oma juhi Arnold Püvendiga seisab hea ka selle eest, et kõik läheks kooride osas korda 26. detsembri kontsertjumalateenistusel raekoja kõrval asuvas St. Anderw' katedraalis ja teistel üritustel.

Niinimetatud valguspidu oma rahvatantsuga ja võimlemisega on saanud ka Austraalias Eesti Päevade lueks traditsiooniks.

Sellele massiüritusele — 29. detsembri õhtul Sydney näitusevälja-ku Horderni paviljonis — oodatakse ka kõige suuremat pealtvaatajaskonda, võib-olla üle kahe tuhande inimese, mis oleks mandri eestlaskonna arvu silmaspidamisel üsna tähelepanuväärne. Mõistagi elab kõigepealt just sellele üritusele kaasa ka eestlaste sõpru austraallaste seast. Korraldavat toimkonda juhib Annelie Sildnik.

Teatripere Alfred Tanimäega eesotsas kavatseb lavale tuua Mika Waltari kolmevaatuselise komöödia „Uhtikuu". Etendus antakse 28. detsembril Sydney Bankstowni linnaosa rahvamajas. Ühe isesugusema ettevõttena tuleb nimetada 31. detsembri neljatunnilist lõbusõitu suure meretrammiga Sydney sadamaakvatooriumi lahtedes, kusjuures kohti arvestatakse viiesajale osavõtjale. Sama päev lõpeb Sydney Eesti Seltsi poolt korraldatava vana-aasta balliga.

Kuid eelnevatel päevadel on ette nähtud veel noorte isetegevusõhtu, mille organiseerijate eesotsas tegutseb noor Olev Muska, Uino Simmuli poolt korraldatav lastepidu ja mitu näitust.

Kõik näitustega seosesolev töö on Ülle Slameri koordineerida. Valdemar Vilderi kätte on usaldatud traditsioonilise eesti päevade albumi toimetamine ja Peeter Treffnerile pidustuste filmimine.

Spordi osas seisavad kavas pallimängud, kergejõustik, ujumis- ja laskevõistlused. XXII eesti mängud vältavad 26. detsembri hommikust kuni 30. detsembrini; ametlik avamine leiab aset 27. detsembril. Aastavahetuseks on pidupäevade üldüritused põhiliselt seljataga ning jaanuari esimesele kahele päevale jäävad eeskätt Austraalia Eesti Seltside Liidu esindajatekogu ja teiste organisatsioonide koosolekud ja noortekongress.

Austraalia X Eesti Päevade korraldajad nagu kindlasti kõik pidustustel osalevad rahvuskaaslased loodavad tervitada võimalikult palju väliskülalisi Kanadast USA-st ning mujalt, kus on elunemas eestlasi. Tuldagu ühislendudega! Tuldagu üksikult! Nägemiseni Austraalia Eesti Päevadel!

L. K.

16 koori Euroopa eestlaste II Laulupeol Münsteris

MÜNSTER — Euroopa Eestlaste II Laulupeo vastu, mis toimub Münsteris laupäeval, 10. juunil valitseb kõikjal elav huvi ja on loota peale kooriliikmete osavõtjaid ka väljastpoolt Saksamaad. Laulupeol esineb kokku 16 laulukoori, 14 eestlaste ja 2 külaliskoori, viimased on Kölni Läti segakoor ja Münsteri Poliitsei Meisterkoor.

Eesti kooridest võtavad laulupeost osa Stokholmi Eesti Meeskoor, Göteborgi Eesti Meeskoor, Bradfordi Eesti Meeskoor; segakooridest Norrköpingi EELK Segakoor, Eskilstuna Eesti Segakoor, Bradfordi Eesti Segakoor, Leicesteri Eesti Segakoor, Belgia Eesti Segakoor „Vanemuine", Pariisi Eesti Segakoor „Heli", Reinimaa Eestlaste Laulukoor „Leelo". Lisaks ühendatud laste- ja noortekoor.

Laulupidu algab laupäeval, 10. juunil kell 3 p.l. lauljate defileega.

Hommikupoolel on peaproovid ja tegelaste kogunemine rongkäiguks on ettenähtud kell 2.30 Münsterlandhalles.

Seoses laulupeoga on ettenähtud ka teisi üritusi. Reedel, 9. juunil toimub Münsterlandhalles sõduriõhtu, kus esineb solistide kontserdil ühe solistina ettenähtud sopran Eva Tamulenas, teisteks solistideks on Linda Michel ja Edgar Pent. Sõduriõhtu asemel pidi varem toimuma solistide iseseisev kontsert, aga nii Eva Wilson-Märtson kui ka Naan Põld pidid ära ütlema samal ajal olevate õpilaste eksamite tõttu.

Naan Põld esineb siiski pühapäevasel kontsert-jumalateenistusel, kus jutlustab peapiiskop K. Veem.

Pärast laulupidu on kell 8 õhtul samas rahvatantsijate esinemine ja kell 9 õhtul algab rahvapidu.

Kõrvuti laulupeo ja muude pidustustega korraldatakse ka näitus mottol: „Eesti rahvakunst ja eestlaste omalooming".

Selle korraldajaks on Berliini Kunstiakadeemias õppiv Marika Blossfeldt, kes näituse läbiviimiseks vajab kaasmaalaste abi.

Aarne Neeme järjekordne edu Austraalias

Lavastaja-teatridirektor Aarne Neeme pikendas oma ärasõitu Churchill stipendiaadina Euroopasse, kuna ta kutsuti üheks lavastajaks-direktoriks Melbourne Teatrikompanii 25. aasta juubeli-hooajal esitatavatele ettekannetele Atheneumi ja Russel Street teatrites. Neeme juhtimisel esitatakse 21. märtsist kuni 13. maini Russell Street teatris Al. Buzo „Makassar reef". Selle näidendi tegevus sünnib Indoneesia rannas asuvas kaunis turistide suvituskohas, kus on intriige, armastust ning spekuleerimist. Neis keerkäikudes otsib autor tänase laialivalgunud ühiskonna elu ja tõe väärtusi. Kõige selle lahendamine ja esiletoomine vaatleja silma ette on eesti lavastaja kätes, keda teatri informatsioon tutvustab kui üht andekamat noort lavakunsti direktorit, kellel vaatamata noorusele, oma suure ande tõttu on võimed tõlgendada ning esile tuua pakutav lavateos suuremas väärtuses.

Otsin TÖÖSTUR-PARTNERIT

oma REVOLUTSIOONILISTELE LEIUTISTELE, VABAPÕÖRLEMISEGA, VARGUSKINDLATELE LUKKUDELE. Plastik kaardiga opereeriv lukk on ideaalne korterimajadele, hotellidele ja motellidele. Kirjad saata toimetusele märgusõna all „Lukud".

GM
REIN KOPPEL
CHEVROLET, OLDSMOBILE
ROBERTSON-MOTORS LTD.
1555 DANFORTH AVENUE
TORONTO, ONT. M4J 1N7
TELEFON 466-1135

Ontario

THE STANDING GENERAL GOVERNMENT COMMITTEE

Standig General Government Commitee vaatleb n.n. Sessional Paper #13, „Policy Options for Continuing Tenant Protection", kaheksal kolmapäeval algusega 12. aprillil, 1978. Esimesel kuuel kokkutulekul vaadeldakse Rent Review Legislation'i ja kahel viimasel The Landlord and Tenant Act'i.

Asjast huvitatud üksikisikud ja ettevõtted, kes soovivad esitada ettepanekuid või esineda komitee ees, peavad kontakti võtma: The Clerk of the Committee, Room 110, Legislative Building, Queen's Park, Toronto M7A 1A2, telefon 965-1406. Kirjalikud ettepanekud peavad olema nii kokkusurutud kui võimalik ning need tulevad esitada punktide vormis võimalikult varakult.

Bruce McCaffrey, M.P.P. Chairman
(Mrs.) Frances I. Nokes Clerk

Paarinädalane postistreik Austraalias

SYDNEY (Meie Kodu) — Austraalias New South Wales'is ja Sydneys kestis postistreik paar nädalat. Selle aja jooksul jäi 30 miljonit postisaadetist sorteerimata ainult Sydneys ja kannatas ka Austraalia eesti ajalehe „Meie Kodu" tellijatele õigeaegne kättesaabumine.

KÕIKIDEKS KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO. Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord (Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja 653-7816

VABA EESTLANE kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „....." .....
..... 197 . Tellimise katteks lisan $ ..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).
Nimi .....
Aadress .....
.....
.....

(Järg lk. 3)

SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST EMA

HERMINE TERRIS-MEIER'it

sündinud 24. jaanuaril 1900 Lümandas
surnud 17. aprillil 1978 Lümandas

mälestavad kurbuses

Aeg andis teised tagasi —
ei ema südant iialgi

LAPSED perekondadega

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsiooniliseks kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 106 aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega.
Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

467 Sherbourne St., Toronto 5, Ont.
Telefon 924-1408

4812 YONGE STREET
(Sheppardi lähedal) 221-1159

R. S. KANE
Funeral Directors

WILLOWDALE ONTARIO

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahktööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

Rootsi pastor põgenes Lätis KGB eest metsa

STOKHOLM (EPL) — Pastor Kjell Sjöberg Järfälla kogudusest ja kolm ta kaaslast pidid Lätis põgenema politsei eest metsa. Nad olid Riias, et luua sidemeid sealse ebaseadusliku kogudusega, millel on ligi 500 liiget. Koguduse pastor on olnud viis aastat vanglas oma usu eest. Kogudus ei taha end registreerida, kuna sel juhul pastorile pannakse „abi", kes on tavaliselt politruk.

Rootslasi oodates oli 200 koguduse liiget kogunenud tallu mõni kilomeeter Riiast väljaspool, mitmed olid tulnud väga kaugelt, koguni Musta mere äärest. Kõikjal olid teed valvatud, ometi saadi viis ja pool tundi jumalateenistust pidada.

Just siis, kui pastor Sjöberg pidi rääkima, tulid kohale 15 militsionääri bussis.

Maja omanik, kus jumalateenistust peeti, pidi maksma 50 rubla trahvi. Kuna kümnekordse trahviga karistamise järel võib omanik majast ilma jääda, muutus meeleolu väga tõsiseks.

Hiljem õhtul ilmus kohale veel üks pastor, kes oli reisinud 200 km. Ta teatas, et KGB on kõikjale asetanud valvepostid. Politsei ilmus uuesti tallu ja majaomaniku nõuande peale jooksid kõik metsa, hiilides läbi metsade ja raiesmikkude Riiga tagasi.

Kogudus Riias sai rootsi külastusest palju äratust. Rootslased on N. Liidu saatkonnalt küsinud luba Riiga 500 Piibli viimiseks. N. Liidu ametivõimud peavad näitama, et nad täidavad Helsingi deklaratsiooni tingimusi, mis puudutab vaba informatsiooni üle piiride.

Pastor Sjöbergi mulje on, et usklikkus N. Liidus kasvab.

Tegutseb üle 2000 amatöör-jutlustaja. Paljudel kogudustel on kontakt rootsi kogudustega.

N. Liidust lahkumise puhul otsiti pastor Sjöberg ja ta kaaslased väga põhjalikult läbi. Helsingi rongi kupeed otsiti kaks tundi läbi nelja piirivalvuri poolt. Pastor Sjöbergilt võeti kõik paberid ära, ka kaasasolnud käsikiri, mida pastor oli ühe kolleegi palvel lubanud tee peal lugeda.

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
meie ühiskonna teenistuses
Eesti Majas
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

JAAN ALMER

KATUSETÖÖD

Tel. 699-5295

Teeme uusi ja parandame vanu
nii linnas kui ka suvilates

Soome kindral Karl Oesch surnud

Soome kindralleitnant, Mannerheimiristi rüütel Karl Lennart Oesch suri 28. märtsil 85-aastasena. 1944. aasta suvel venelaste suurrünnaku ajal oli Oesch kogu Karjala Kannase rinde juhatajaks, kelle alla kuulus ka eesti vabatahtlike rügement JR 200.

Oesch pärineb shveitslastest vanemaist, kelle isa tuli möödunud sajandil Karjala Kannasele juustumeistriks. Soome jäägriliikumine tõmbas noore Oeschi loodusteaduse õpinguilt sõjaväelase kutsele. Ta saabus 1918. a. Vaasasse kaptenina ja võttis osa Soome vabadussõjast valgete poolel.

Kõrgema sõjalise hariduse ta omas 1920-ndail aastail Prantsuse sõjakoolis. Sõjakooli ülemana ja diviisi ülemana ta tõusis peastaabi ülemaks, kellena ta toimis kogu 1930-ndad aastad. Mäntsälä mässukatse mahasurumise järel 1932. aastal kutsus president Svinhufvud Oeschi oma ebaametlikku peastaapi. Selleaegsele kindralmajorile anti ka lühemaks ajaks ministri koht, kelle ülesandeks oli politseiasjade ajamine.

Talvesõjas oli ta Peastaabis Mikkelis, Jätkusõjas juhatas Lääne-Kannase operatsioone, kus vallutati muuhulgas Viiburi, Koivisto, Summa ja Terijoki. Kaevikusõja ajal ta juhatas Aunuse rinnet Syväril.

Suurrünnaku ajal allutati kõik Karjala Kannase väeüksused temale, kelle ülesandeks jäi ka taandumine viivituslahingutega Kannasel kuni Viiburi-Kuparsaari-Taipale-liinile, kus soomlastel õnnestus tõrjevõiduga Tali-Ihantali juures peatada edasitungivad venelased. Hiljem kordus sama Vuosalme rindelõigus.

Pärast sõda ta on kirjutanud oma sõjamälestusi „Soome saatuse otsustamine Kannasel aastal 1944". On olnud sõjaliste ja sõjamälestuste ajakirjade toimetajaks ning võtnud osa ka poliitilisest elust, olles üheks kandidaadiks presidendi valijameeste valimisel.

Filatelist F. W. Paevere suri Austraalias

Nagu Austraaliast, Sydneys asuvast eestlaste „Eesti Margiringist" lühidalt teatatakse, on seal surma läbi lahkunud Tallinnas hästi tuntud filatelist Fridrich W. Paevere. Ta oli pidevalt filatelistide organisatsiooni juhatuses ja võttis osa ka teiste filatelistide seltside margipäevadest.

Kadunu oli sündinud Tallinnas 1895. aastal. Pärast filatelist Emil Bruhli lahkumist valiti ta rahvusvahelise filatelistide seltsi „Estonia" esimeheks, millisel kohal ta töötas pikemat aega.

Kui kommunistide väed Eesti vägivallaga vallutasid, siis lahkus ta kodumaalt ja asus Saksamaale maapakku koos tuhandete eestlastega. Sealt lahkus ta Austraaliasse kui see maa oma uksed avas põgenikele sisserännuks. Ta asus elama Adelaide linna kus ta nüüd suri. Fr. W. Paevere maeti sõprade ja kaasmaalaste rohkel osavõtul Adelaide linna kalmistule.

Eesti Kunstide Keskus

tänab kõiki, kes võtsid osa kolmandast rahvarõivaste ja vanade esemete pildistamisest. Tänu kuulub nii esemete kohale toojatele, kui ka kõigile abilistele.

Osariigi tunnustusdiplom I. Ivaskile

Ajakirja „World Literature Today" toimetajale dr. Ivar Ivaskile on saanud osaks austusavaldus Oklahoma osariigi esindajatekoja poolt. Talle on saadetud nimelt tunnustusdiplom tema silmapaistvate teenete eest Oklahoma osariigi kodanikuna, milleks on ettepaneku teinud esindajatekoja liige Jim L. Barker.

Diplomis üteldakse, et Oklahoma ülikooli õppejõud ja ajakirja „World Literature Today" toimetaja Ivar Ivask on oma algatusega julgustanud Neustadti rahvusvahelise kirjandusauhinna loomist, milline kümne tuhande dollari suuruses antakse välja iga kahe aasta järele pärast seda, kui ülemaailmselt valitud zhürii on vaadanud läbi kaasaegsed kirjandustooted — nii proosa kui ka luule. Ka üteldakse diplomis, et Ivar Ivaski püüdlused kaasaegse maailmakirjanduse alal on julgustanud ideede ja parema arusaamise saavutamist paljude maade kodanike vahel; andes eriti Oklahomale positiivse ilmingu ja koha maailma maakaardil ajakirja WLT arvuka leviku ja zhüriiliikmete külaskäikude kaudu Oklahoma osariiki. Eelnimetatust tingituna on Oklahoma osariigi esindajatekoda andnud Ivar Ivaskile oma tunnustuse, millele on alla kirjutanud esindajatekoja esimees ja selle liige Jim L. Barker kui sellekohase ettepaneku tegija.

VES

Pühapäeval, 16. aprillil toimus Peetri kiriku saalis koguduse koori Cantate Domino tuluõhtu. Pildil kooriliige Tiiu Roiser kinnitamas koori esimehele Nelly Lind'ile nähtud vaeva eest tänutäheks lille rinda. Pildil vasakult Tiiu Roiser, Nelly Lind ja loterii üks korraldajaist Salme Mäetamm, seljataga nähtaval teine loterii korraldaja K. Jõksi ja üllal paremal laulukoori liikmed H. Kivi ja P. Rabisson. Foto: Vaba Eestlane

Käisin Saaremaa pealinnas Kuressaares

VANCOUVER — Vancouveri eestlaste ajakirjas „Läänekaare Postipoiss" ilmus Almi Tabca Filippovi (sünd. Gerchen) kirjeldus tema äsjasest reisist Saaremaa pealinna Kuressaarde, mis nüüd kannab kommunistide suurtegelase Kingissepa nime. Kuna artiklis kirjeldatakse paljusid hooneid ja kohti, mis on saarlastele ja Kuressaare elanikele tuttavad, siis avaldame selle kirjutise alljärgnevalt:

Reis kulges üle Helsingi Tallinna, sealt Roomassaare lennuväljale, kuhu mulle olid vastu tulnud sõbrad, kes viisid oma juurde kohvile. Nii algas minu esimene päev Kuressaares. Mul tuli end registreerida endises Bergmanni majas. Üritasin oma peatusluba pikendada, kuid see polnud võimalik. Ametnik soovitas tagasiminekul kasutada praami lennuki asemel, seega lükates edasi saarelt lahkumise hommikust õhtule. Käisin vaatamas meie endist maja, see oli väga valus, näha kõike veelkord — nii armetus olukorras.

Kõndisin läbi maja ja vaatasin seda, mis kunagi oli kuulunud meile ja oli nüüd unarusse jäetud.

Suur pirnipuu oli alles ja õunapuu oli täis õunu. Sireleheki juures nägin, varjuks puuriidale, ühte endist ärisilti ja kiri sellel oli selgelt loetav „Toiduainete Kauplus Soliid", milline kuulus vanasti pr. Rechile.

Järgmine käik oli Anseküla kalmistule. Tahtsin külastada oma vana-vanemate haudu. Hauad surnuaial olid korras. Hauakividelt lugesin tuttavaid nimesid ja kuupäevi. Anseküla kirik on purustatud, jumalateenistusteks kasutatakse Tiirimetsa palvemaja.

Vahepeal oli saabunud õhtu ja Laurentsiuse kirikus oli laulukoori harjutus. Sellest tahtsin ma kindlasti osa võtta. Läksin läbi kirikuõue käärkambrisse. Kui palju kordi olin varem seda rada kõndinud! Kõik see liigutas mind hingepõhjani. Kõik ootasid, et ma midagi ütleksin ja ma jutustasin neile oma elust. Selles ruumis olin ma varematel aegadel käinud iga nädal. Siin pidas mu isa piiblitundi eesti keeles noortele. Ka kooriproovid ja leeritunnid olid käärkambris... Ja nüüd oli laulukoori harjutus ja mina laulsin kaasa.

Lõpuks läksime kirikusse, koor asus oma kohale ja jäin üksinda poolpimedasse istuma.

Koor laulis väga ilusasti oma juhi taktikepi all. Üks praosti lapselaps mängis orelit ja peale proovi lõppu lauldi mulle tervituslaul.

Järgmine päev oli laupäev, minu teine päev saarel. Tõusin varakult ja läksin parki. Lossi müüre restaureeriti, kuid minu mälus olev loss — poollagunenud müüridega oli mulle palju armsam. Lossis on nüüd muuseum. Puud lossi ümber on kasvanud ja varjavad rohkem kui varematel aegadel. Jõudsin Mierzewski supelmaja kohale, kuid seda polnud enam olemas. Ka „susla" ei eksisteeri enam. Kuid majake, kust varem müüdi „susla" pileteid, oli alles. Saksa jahtklubi polnud olemas, rand oli kuidagi võõras ja muutunud.

Vana osa linna mudaravilast seisis, uus osa puudus.

Dr. Russovi maja oli heas korras ja selle kõrval Kingissepa maja, mille järele Kuressaare on saanud uue nime. Muusikapaviljon ja Kuursaal on alles, samuti vana ilmatusuur pappel. Rannatoole polnud näha, kuid leidus pinke. „Kondi-mälestusmärk" vanade tahvlite ja kirjadega seisis puutumatult. Tolli tänava nimeks on Moskva tänav. Dr. Martinsoni majas on lastekodu. Nurk „Komm-morgen-wieder" juures oli alles ja vastasnurgal oli kino „Skala" milline kuulus varem Birkmannile ja hiljem Sagorskile. Tollimaja seisab ja väravapostidel on endiselt kaks suurt tsemendist muna.

Kui Tallinnas domineerib vene keel, siis Kuressaares kuulsin ainult eesti keelt.

Seal elatakse lootuses, et linn saab kord tagasi oma õige nime, sest pole mõeldav, et Kuressaare loss asub Kingissepas.

Järgmine külastus kuulus vanale koolimajale laadaplatsi tee ääres, kus omal ajal sai võrkpalli ja „röövleid" mängitud. Postkontor, raekoda, pritsimaja ja merekool on alles.

Pühapäeval sõitsime Abruka saarele, kus kord aastas peetakse surnuaiapüha. Lahkumine Abrukalt oli väga südamlik. Igaüks andis mulle midagi kaasa: omaküpsetatud leiba, suitsusinki, võid, pähkleid, jne. Kui paat hakkas liikuma, lauldi „Oh võtkem Jumalat suust, südamest nüüd kiita..." Nii saabusime Roomassaare sadamasse, kust buss meid viis tagasi Kuressaarde. Siis tuli lahkumine, viimased jumalaga-jätud, peotäis kodumaa muda meie endisest aiast ja algas tagasisõit, kirikust mööda, väina poole — tagasi „Suurele maale".

Soomest Tallinna tulles kohtasin „Tallinna" pardal laeva kaptenit. Rääkisime eesti keelt, kui keegi kaasreisija ütles kaptenile „ta on saarlane". Kapten vastas: „Ka mina olen saarlane".

Ta mäletas mind ajast, mil kandsin pikki patse.

See oli minu reiside-reis.

Asutati botaaniline huviring

Botaanilise huviringi asutamiskoosolekust Torontos 12. aprillil võttis osa ligi paarkümmend asjahuvilist. Kokkutuleku avas selgitava sõnavõtuga Toronto Eesti Aiandusklubi esimees M. Lepik. Vastavalt Aiandusklubi põhikirjale võib moodustada klubiliikmete soovil huviringe. Huviringid töötavad kui allosakonnad klubi põhikirja raamides ja klubi juhatuse üldjuhtimisel.

M. Lepik oma avasõnas vaatles botaanilise huviringi asutamise vajadust ja eesmärke. Ta leidis kokkuvõttes, et on osa Aiandusklubi liikmeid, kes soovivad tundma õppida üksikasjades meid ümbritsevat taimestikku (floorat) ja selleks annab botaaniline huviring suurepärase võimaluse. Paljude erinevate taimede kõrval tõsteti esile vajadust põhjalikuks ravimtaimede õppimiseks. Kohale toodud ilupuude okste põhjal teostus kohe ka taimete määramine.

Huviringi juhatusse valiti Aino Suits, Piret Sarapuu, Minna Liivamägi, Maimu Usin ja M. Lepik. Järgmine huviringi kokkutulek on 3. mail, siis jälle 17. mail s. o. kesknädala õhtutel Toronto Eesti Majas. Suvel toimuvad kokkutulekud looduses.

EKS

TULUMAKSULEHTEDE TÄITMINE
Kivi Income Tax Service
234 Danforth Ave., Toronto, Ont.
Telefon kontoris 466-4813, kodus 759-3588
PENSIONÄRIDELE HINNAALANDUS

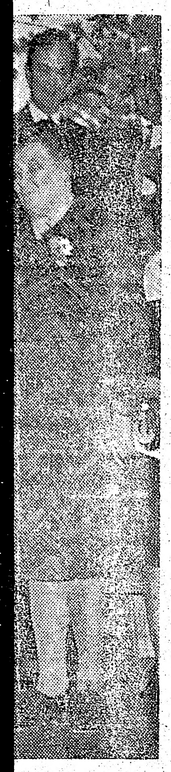

s koguduse koo-
iu Roiser kinni-
eva eest tänutä-
Lind ja loterii
htaval teine lo-
oori liikmed H.
Vaba Eestlane

s Almi Tabca
ressaarde, mis
atakse paljusid
selle kirjutise

õitsime Ameri-
d aastas peetakse
Lahkumine Abru-
tidamlik. Igatüks
kiagi kaasa: oma-
iba, suitsusinki,
jnė. Kui paat
, lauldi „Oh võ-
suust, südamest
Nii saabusime
adamasse, kust
tagasi Kuressaar-
kumine, viimased
peotäis kodumaa
lisest ajast ja ar-
kirikust mööda,
tagasi „Suurek-

nna tulles kohta-
pardal laeva kap-
e eesti keelt, kui
a ütles kaptenile
", Kapten vastas:
saarlane".
nind ajast, mil
atse.
reiside-reis.

staaniline

uviringi asutamis-
rontos 12. aprillil
arkümmend aas-
tuleku avas selgi-
Toronto Eesti
imees M. Lepik.
usklubi põhikir-
ustada klubiliik-
iringe. Huviringid
losakonnad klubi
des ja klubi ju-
nisel.
avasõnas vaatles
viringi asutamise
märke. Ta leidis
on osa Aianduss-
es soovivad tund-
sikasjades meid
estikku (floorat)
botaaniline hu-
ase võimaluse.
taimede kõrval
dust põhjalikuks
ppimiseks. Koha-
ude okste põhjal
taimete määra-

atusse valiti Ai-
Sarapuu, Minna
u Usin ja M. Le-
uviringi kokkutu-
iis jälle 17. mail
õhtutel Toronto
Suvel toimuvad
oduses.

EKS

2000 dollarit sõjainvaliidide

Eesti Invaliide Toetava Naisringi loterii Eesti Majas andis kasel aastal häid tulemusi ning kogus jällegi 2000 dollari suuruse summa sõjainvaliidide saatmiseks.

Naisring tänab kõiki, kes meid on toetanud oma abiga käesoleval tegevusaastal, lahkeid annetajaid ja häid inimesi, kes nii suurel arvul osa võtsid meie üritustest. Eriline suur tänu hr. R. Lindemannile, pagariäridele Rooneem ja Petit Paris ning kõikidele naisringi liikmetele suure töö eest.

Kogutud summa saadetakse Saksamaa Invaliidide Kodu hüpoteeklaenu katteks.

Korraline peakoosolek toimub 4. mail Toronto Eesti Majas.

E. I. T. N. T. JUHATUS

5-tollised jätkudeta vihmaveerennid
ALCAN VÄRVITOONIDES
valge, pruun, must, helebeesh, metsaroheline
Varustame ISETEGIJAID vihmaveerennidega ja sinna juurdekuuluvaga
HELISTAGE
FACTORY ON WHEELS
661-3843 661-3021

Täidan TULUMAKSULEHED teie kodus. Lisasissetulekuta:
a) pensionäridele hinnaalandusega
b) töövõimetuile tasuta
Helistada tel. 494-3147, kl. 4—6 p.l.
VALLY JOHANSON

NORA-MALL KERSON

KAREN VIINAMÄE

ROY MADALVEE

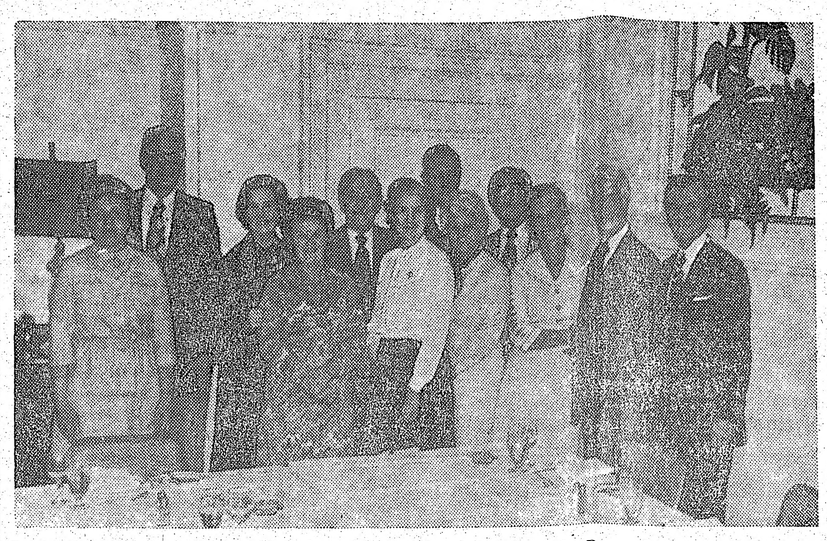

Balti Õhtu käenduskomitee austamisõhtust osavõtjad. Vasakult pr. ja hr. Danys (leedu), pr. E. Pent, pr. M. Yuzyk, senaator E. Forsey, pr. Forsey, dr. E. Parups (läti), pr. C. Carter, senaator P. Yuzyk, pr. E. Parups, erruläinud senaator C. Carter ja EKN-u abiesimees Ottawas W. Pent. Pildilt puuduvad senaator A. Thompson ja alamkoja liikmed C. Caccia, K. Robinson, D. Alkenbrack, Simma Holt.

Kas paljud baltlased on ükskõiksed?

VI Balti Õhtu käenduskomitee austamine Ottawas

Ottawas toimus 4. aprillil parlamendi restoranis VI Balti Õhtu käenduskomiteele tunnustus- ja tänuõhtu, milline korraldati Balti Liidu poolt. Vaatamata parlamendi kiirest töötempost ja valimiseelsetest sagimistest, oli osavõtt sellest rohkearvuline.

Senatist olid kohal senaatorid P. Yuzyk, E. Forsey, endine liige C. Carter (kõik abikaasadega) ja A. Thompson. Alamkojast olid C. Caccia, K. Robinson, D. Alkenbrack ja Simma Holt. EKN'u poolt oli abiesimees W. Pent, lätlaste poolt dr. E. Parups ja leedulaste poolt J. Danys. Õhtusöögile järgneva sõnalise osa avas käenduskomitee senatipoolne kaasesimees senaator P. Yuzyk, kes konstateeris ja meenutas VI Balti Õhtu head kordaminekut.

Balti Liidu kohapealne esimees W. Pent järgnevas sõnavõtus tänas käenduskomiteed ja eriti selle kahte kaas-esimeest kõige abi ja toetuse eest, mida Balti Õhtu ettevalmistuse ajajärgul on rohkesti korralduskomiteele antud.

Eriti oluline on aga käenduskomitee moraalne toetus ja tagatis, ilma milledeta Balti Õhtuid Parlamendimäel poleks üldse võimalik korraldada.

Sõnavõtte esitasid veel kõik teised käenduskomitee liikmed, püüdes selgitada Balti Õhtute mõju ja tähtsust balti probleemide selgitamisel parlamendis ning valmisolekut neid traditsiooniks kujunenud õhtuid ka edaspidi jätkata. Alamkoja liikme K. Robinseni (Toronto-Lakeshore) sõnavõtt oli teistest aga mõnevõrra erinev.

Selles tõi ta ette, et kokku puutudes oma valimisringkonnast mõnede baltlastega, on talle jäänud mulje, et nende seas on aset leidnud nördimuse ja ükskõiksuse tunne ja hoiak Balti probleemide suhtes,

mis on suureks kontrastiks sellele vitaalsusele ja entusiasmile, mis valitseb nende baltlaste seas, kes Parlamendimäega mingil viisil ühenduses on seisnud. Eriti tõstis ta nende seas esile eestlasi.

Järgmise aasta Balti Õhtu käenduskomitee koosseis võib mitmeti erinev olla, kuna praegune liige D. Alkenbrack teatas, et ta eelolevatel parlamendi valimistel enam ei kandideeri.

Ka võib väljalangenute hulgas olla veel teisi seniseid käenduskomitee liikmeid, kes valimistel enam parlamenti ei pääse.

Sellepärast tuleks aegsasti pärast valimisi uute käenduskomitee liikmete valikule mõelda.

Käenduskomitee austamisõhtu lõppes kellahelina saatel õhtusele parlamendi koosolekule kokku kutsumiseks. Paljud sellest õhtust osavõtjad läksid Senati õhtusele istungile kuna sellel õhtusel istungil andsid oma ametivande uued Senatisse nimetatud värsked senaatorid, nende seas ka kauaaegne käenduskomitee liige dr. S. Haidasz.

Kevadkontsert tuluõhtulise iseloomuga

Pühapäeval, 30. aprillil kell 3.00 p.l. toimub Toronto Eesti Majas kevadkontsert kolme tuntud ja paljutõotava eesti noorkunstniku poolt. Esinevad Nora-Mall Kerson, Karin Viinamäe ja Roy Madalvee. Et kava mitmekülgseks muuta, siis liitub kolme eesti noorega Don Phillip, kes demonstreerib trummide osatähtsust muusikas.

Võib arvata, et kontserdist kujuneb meeldiv üllatus kõigile, arvestades nende noorte suuri võimeid ja mitmekülgsust. Kontserdi tulu läheb Kalev-Estienne maailmareisi toetuseks, millest Nora-Mall Kerson ja Karin Viinamäe osa võtavad.

Nora-Mall Kerson on lõpetanud Toronto Kuningliku Konservatooriumi klaveri ala kiitusega (First Class Honors) ja jätkab Toronto Ülikooli muusika osakonnas klaverikunstnikkude meistriklassis edasiõppimist. On lõpetanud konservatooriumi IV klassi hõbemedaliga viiuli alal. Mängib Eesti Noorte Kammerorkestris ja on kontsertmeistriks. Ta mängib ka Toronto Sümfoonia Noorte orkestris 1976. aastast alates. Kuulub Kalev-Estienne eliitrühma. Ta jätkab oma õpinguid klaveri ja viiuli alal.

Karin Viinamäe on 18 aastat vana ja õpib esimest aastat Toronto Ülikooli muusikateaduskonnas. On Talvi Jaldre õpilane ja võitnud palju Kiwanise muusikavõistluste esikohti klaveri alal. Talle on osaks saanud 3 stipendiumi Kiwanise poolt, 3 stipendiumi Toronto East Music Festivalilt, eri-stipendium Ontario Muusikaõpetajate ühingult ja stipendium Soomepoiste Klubilt. On lõpetanud klaveri alal Konservatooriumi 10. klassi ja valmistab ette A. R. C. T. lõpueksamiteks. Kuulub Kalev-Estienne eliitrühma.

Roy Madalvee Sudburyst õpib Toronto ülikooli muusikateaduskonnas kolmandat aastat flöödi ja kompositsiooni klassis. Teda tunneme ja teame rohkem tema virutoosliikkudest esinemistest flöödi ja akordioniga Toronto Vana Andrese kirikus.

Kõik need kolm noort on Eesti Kunstide Keskuse Kanadas liikmed ja stipendiaadid.

Eesti noorte kokkutulek Berkeley ülikoolilinnas

BERKELEY, Põhja-Kalifornias — San Francisco Eesti Seltsi rahvatantsurühma „Kullaketrajad" eestvedamisel toimub siin laupäeval, 6. mail suur rahvapidu, mis tõotab kujuneda ülimalt omapäraseks — kahtlemata esmakordseks ürituseks selles piirkonnas. Kava eest hoolitsevad meie noored Los Angelesest, Portlandist ja San Francisco piirkonnast. Võimalik, et nendele lisanduvad ka Seattle ja Vancouveri noored. Rahvapeo korraldamine lasub täielikult noortel endil, kaasaarvatud toitude valmistamine.

Pidu toimub Finnish Brotherhood Hall'is 1970 Chestnut, Berkeley. Algus kell 7.00 õhtul. Pääsmed on viis dollarit koos toiduga. *Tantsumuusika* eest hoolitseb Bob Olney orkester püüdes rahuldada kahe generatsiooni soove lõbusa õhtu veetmiseks ühise katuse all.

Järgmisel päeval, 7. mail toimub eesti rahvatantsude seminar San Francisco Eesti Kooli ruumides San Mateos algusega kell 11.30 hommikul. Juhtideks on Lehti Merilo Portlandist ja Yola Lusik San Franciscost. Kõik huvilised on teretulnud.

Berkeleys kavandatud eesti noorte kokkutulekut on kõrgelt hinnanud kõik Lääneranniku eesti keskused. Näiteks: üks varem plaanitsetud üritus Los Angelese Eesti Majas lükati edasi, et noori suunata ülerannikulisele kokkutulekule Põhja-Kalifornias.

Eesti noorte kokkutuleku nädalalõpul on võimalus väliskülalistel tutvuda Berkeley Ülikooli Campusega. Kõik väljastpoolt saabuvad eesti noored paigutatakse San Francisco lahepiirkonnas asuvatesse eesti kodudesse, et hoida kokku noorte majanduslikke väljaminekuid üritusest osavõtmisel.

Sellel esmakordsel üritusel on palju korraldajaid ja kaasatöötajaid, kuid eestvedajateks on: Linda Parik, Peeter Valvur ja Tiia Soobik.

Lähema informatsiooni saamiseks pöörduda kokkutuleku vahendaja Yola Lusik'a poole: 325 West 28th Ave., San Mateo, CA 94403. Tel.: (415) 573-8513.

Toronto Eesti Meeskoori aastakontsert

Eeloleval pühapäeval tuleb Toronto Eesti Meeskoor järjekordselt oma aastakontserdiga laulusõprade ette. Seekordne esinemine toimub 23. aprillil kell 15.00 Toronto Ülikooli Muusika Fakulteedile kuuluvas Walter Hall'is. Viimane on publikule hästi tuntud mitmetest varasematest esinemistest samas — nn. Johnson Building'us.

Et käesoleva aasta jaanuarikuul Tuudor Vettik pühitses oma 80. sünnipäeva, siis soovib meeskoor seda tähistada eeskava esimest osa selle meie suure helimeistri loomingule pühendades.

Teises osas pakub koor kuulajaile populaarsete eesti meeskoorilaulude raudvara kõrval aga ka mõningaid romantilise alatooniga uudispalasid, lõpetades alati värske Virkhaus'i „Aga ükskord algab aega" helidega.

Solistina esineb tenor Heinz Riivald, kes abikaas Asta klaverisaatel pakub eesti heliloojate sooiopalasid mitmest ajajärgust. Riivaldi kaliibriga kunstnik solistina lubab eeldada, et seekordnegi kontsert oodatud musikaalset elamust küünib pakkuma.

Kontsert toimub Harri Toi taktikepi all, kuna koori klaverisaate nõudlik osa on Asta Ballstadt'i tublides kätes.

SUUR VÄLJAMÜÜK

IITTALA KLAASKAUBAD — regulaarne ladu — 20% hinnalandust

RIIDEMATERJALID ja IITTALA KLAASKAUBAD, milliseid enam ei valmistata — 30—50% hinnaalandust

„CRIMPLENE" 60 TOLLI LAI $3.— YD.

SUOMI-AITTA

ESMAJÄRGULISED IMPORT-ARTIKLID SOOMEST
2031 YONGE ST., TORONTO, ONT. M4S 2A2 ⊛ TELEFON 483-8650
Avatud: teisip., kolmap. 10—6, neljap., reedel 10—7.30, laup. 9.30—5.30. Esmaspäeviti suletud.

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
võtab tellimisi vastu alumiinium uste, akende ja välisseina katete tööde peale (aluminium siding). Neljas värvis alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes tükis). Tasuta hindamine.
Töö kiire ja korralik.
H. OSSO, tel. 884-4558 ja 832-2238, Richmond Hill, Ont.
Met. lic. nr. B 888

INCOME TAX PREPARATION
MARK TUOMOLA, B.A.
191 Eglinton Ave, E., ruum 206 — Soome Ühispanga maja
Tel. 488-1801 — Office tel. 487-5962
Töötanud 1973. a. alates

FINN HOME BAKERY & DELICATESSEN
281 DANFORTH AVE. Tel. 463-3331

Soome pagarisaadused — kardemonisaiad, struudelid, soome tordid, küpsised. Lihapirukad.
Soome rukkileib
EUROOPAMAITSELISED JUUSTUD, KALAKONSERVID, DELIKATESSID
Ari lahtioleku-ajad: teisip., kolmap., neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 8.30—3. Esmasp. suletud.

Uus juhatus skaudisõpradele

Heategev selts on koormatud kinnisvaramaksudega

Kesknädalal, 12. aprillil toimus Eesti Maja väikeses saalis Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi aasta-peakoosolek ligi poolesaja liikme osavõtul. Asjalik ja lühike koosolek tõi olulisi muudatusi seltsi ellu, kuna endine juhatus peaaegu täies koosseisus keeldus kandideerimast ja selts valis üksmeelselt uue juhatuse koosseisus: Lembit Pikkov, dr. Jaan Roos, Jaan Terts, Margus Tae, Osvald Piil ja Kennet Meipoom. Liikmete suvituskrundid Kotkajärvel on nüüd lõplikult välja mõõdetud, maamõõtja poolt maastikul märgitud ja kruntide kaardid anti omanikele üle.

Toronto Eesti Skaudisõprade Selts asutati sügisel 1951, nii et käesoleval tegevusaastal saab selts 27-aastaseks. Seltsi peategevuseks on kujunenud üks osa põhikirjakohastest ülesannetest — laagriala muretsemine noortele ja selle väljakujundamine. Saavutus on Kotkajärve.

Vastavalt sellele on seltsi tegevus ja koosolekute arutlused enamasti keerlenud Kotkajärve probleemide ümber.

Koosoleku avas esimees Egbert Runge ja tegi ettepaneku mälestada liikmestkonnast surma läbi lahkunud Hendrik Kirikut. Esimees esitas ka möödunud aasta tegevuse aruande, milles olid esikohal Kotkajärve üldalade kinnisvaramaksust vabastamise taotlused ja sellega seoses erakasutuses olevate kruntide täpne piiritlemine.

TESS-i majandusest möödunud aastal andis ülevate laekur Lembit Pikkov.

Selle kohaselt oli seltsi äriseis möödunud aastal $32,260.19 ja kassa-aruanne $12,545.43 tasakaalus.

Tulude ja kulude aruanne, tasakaalus $5,898.84, näitas peamisi sissetulekuid krundiomanike poolt makstud maksudest, liikmemaksudest ja Metsaülikoolilt, kuna kuludest üle poole moodustab kinnisvaramaks. Olukord on selles mõttes ebanormaalne, et heategevuslik selts peab tasuma kõrgeid makse ega saa raha mujalt kui krundiomanikelt.

Revisjonikomisjoni aruande ja välisrevidendi aruande esitas Ervin Aleve. Eelseisva aasta eelarve oli koostanud juhatus ja selle esitas laekur Lembit Pikkov. Eelarve oli tasakaalus $8,005.00, kuid näitas tulude poolel ligi $2,000.00 puudujääki — kaardistamiskulusid.

Seltsi tegevuskavas, mille esitas Egbert Runge, on jatkata maksudest vabastamise küsimuse lahendamist. Maamõõtmine sellega ühenduses on teostatud ja krundiomanikele anti üle nende kruntide kaardid. Maastikuvaatlusel eelseisva kuu jooksul tuleb igal krundiomanikul selgitada, kas piirid vastavad tegelikkusele, millele järgneb siis *plaani esitamine kinnitamiseks*. Hetkel on Kotkajärvel 49 krunti, millest saadaval on 8—10 krunti.

Seltsi organite valimisele asumisel selgus, et ainult laekur L. Pikkov on nõus edasi kandideerima, kuid juhatuse senine esimees oli teostanud läbirääkimisi kandidaatide leidmiseks.

Peale mõningaid arutlusi valiti üksmeelselt uus juhatus koosseisus: Lembit Pikkov, Jaan Roos, Jaan Terts, Margus Tae, Osvald Piil ja Kennet Meipoom. Juhatus jagab ametid põhikirja kohaselt oma esimesel koosolekul. Revisjonikomisjon valiti oma tööd jatkama endises koosseisus: Ervin Aleve, Evald Aruvald ja Ervin Milvek. Seltsi välisrevidendiks on nõus jääma Mart Pedel, kes oma tööd teeb tasuta. Koosolek tänas lahkuvat juhatust tehtud töö eest aplausiga ja lahkunud esimees Egbert Runge tänas kõiki endisi juhatuse liikmeid sujuva ja melediva koostöö eest.

SPORT

Häid tulemusi Noorte-Aasta ujumisvõistlustel

Ligi 40 ujujat ja suur hulk lastevanemaid võttis osa Noorte-Aasta ujumisvõistlusest laup., 15. apr. Torontos Pape Recreation Centres. Kahe tunni jooksul ujuti paljudel aladel, purustati hulk võistluste rekordeid, võisteldi teateujumises ja koju mindi E. S. S. Kalevi diplomiga ja võistluslintidega teadmises, et eesti kolmas generatsioon pole mitte sporti unustanud.

Eriti palju oli kohale ilmunud noori ujujaid, peamiselt Kalevi skaudilipkonnast.

Cindy Õunapuu 11—12 a. tüdrukute klassis purustas 4 rekordit ja sai parima naisujuja trofee. Kalev Entmaa 13—14 a. klassis tegi ühe rekordi ning oli ühtlasi parima meesujuja trofee vääriline. Edukalt võistlesid veel Valia Reinsalu, Molly Parum, Rutt Küng, Monika Roose, Lisa Pilvet, Kenny Ahlberg, Erik Naar, Andrus Küng, Eric Korjus, Peter Roose, Tarmo Ainsaar, Elina Pilvet, Robert Paju, Hillar Lainevool, Thomas Mandra, Harry Sirelpuu, Glen Preem, Mait Ainsaar, Mark Korjus, Linda Halling, Linda Paju, Anne Kriisa, Ingrid Mandra, Piret Kreem, Martin Tiidus, Peter Tiidus, Hillar Heine, Michael Sadul, Alar Tallmeister, Jüri Lainevool, ja Priit Aruvald. Võistluste läbiviimisel aitasid kaasa hr-d Oiling, Tiidus, Reinsalu, Jaaguste, Halling, Naar, Tae, Lainevool, Mikk Jõgi, Elmar Oiling, pr.-d Jaaguste, Reinsalu, Kreem j.t. Oli mõeldud ka akadeemiliste organisatsioonidevahelised teateujumised, kus ainult Korp! Fraternitas Estica meeskond oli kohale ilmunud, saades seega esimese koha ja rekordi. E. E. S. Kalevil oli mees- ja naiskond ning nooremad ujusid oma meeskondadega. Kõige noorem võistleja oli 7-aastane.

Spordiuudiseid kodumaalt

Leningradi lähistel peetud N. Liidu jääpurjetamise meistrivõistlustel esinesid eestlased võidukalt. DN-klassis oli parim Euroopa meister Vello Kuusk, kes võitis viiest võistlussõidust neli. Hõbemedali sai endine meister Endel Vooremaa, pronksmedali lätlane R. Berdash. Järgnesid tallinlane Jüri Sharashkin, Enn Normak, Ain Vilde, Vaiko. Vooremaa ja Helmuth Leppik.

Monotüüp-XV-klassis tulid juba kolmandat korda N. Liidu meistriks Kalju Kirss ja Andres Unt. Järgmised kohad saavutasid Peeter Zhuravljov — Väino Jürjo, Ants Raud — Tõnu Kristjuhan, Valdur Kose — Vello Vähi. 8 ruutmeetriliste aerodünaamiliste jäärpurjekate klassis oli Tiit Nõu eestlastest parimana kolmas.

*

Leningradis peetud rahvusvahelisel ujumisvõistlusel parandati Eesti rekorditabelit 14 korda. Viimastel võistluspäevadel tegid rekordid veel Gunnar Tõnning 200 m kompleksujumises ajaga 2.15,32 ja Kaire Indrikson 2.30,71, Eesti meeskonnad 4x100 m kombineeritud ujumises ajaga 4.10,84 ja 4x200 m vabalt-teateujumises 7.50,18.

Samaaegselt toimunud noorte ujumisvõistlusel Harkovis võitis Marina Trofimova 100 m liblikujumises Eesti tütarlaste rekordajaga 1.07,21.

*

Pärast suurvõistlust Tallinnas „Kalevi" ujulas peetud kõrgemate koolide meistrivõistlusel läbis kehakultuuriüliõpilane Liina Kruus esimese Eesti naisujujana 100 m vabalt ajaga alla minuti, saavutades 59,9. Ujujale see oli nagu sünnipäevakingiks, sest järgmisel päeval ta sai 21-aastaseks. L. Kruus tõusis selle tulemusega N. Liidu kõigi aegade edetabelis kümne parima hulka.

*

Söktõvkaris peetud N. Liidu noorte murdmaasuusatamise meistrivõistlustel võitis Rakvere rajoonist, Kadrinast pärit Innar Prual kuldmedali 15 km distantsil.

Nõukogude maasportlaste suusatamise esivõistlustel Murmanskis saavutasid võrulane Tõnu Sirel ja Tamsalust pärit Enn Tasa 15 km-s kaksikvõidu. Naiste 5 km suusatamises oli Mariann Ruuda Vastseliinast kolmas.

Koola poolsaarel Kirovskis peetud meeskondlikul võistlusel oli kahevõistluses parim Eesti. Individuaalselt tuli N. Liidu tänavune noortemeister Kalev Aigro teiseks ja Hasso Jüris kolmandaks.

*

Kevadise koolivaheaja spordivõistlusel saavutas N. Liidu noorte võrkpallimeistrivõistlustel Pärnus Eesti „Nooruse" meeskond hõbemedali. Meistritiitli said Tuula koolipoisid. Üleliidulisel noorte jäähokiturniiril võitsid keskmises vanuseklassis esikoha Kohtla-Järve poisid.

*

Kuigi tartlane A. Pikkuus oli kuueetapilises mitmepäevasõidus Sotshis edukas, tuli ta kokkuvõttes siiski ainult 22-le kohale.

Toronto Vanemgaidide Koori liikmed oma äsjasel küllasõidul Montreali. Vasakul ees koorijuht skm Gunnar Mitt.

Toimetusele saadetud kirjandus

SÕNUMID nr. 4 — 1977. Eesti Komitee, Eesti Rahvusfondi, Eesti Abi Keskuse ja E.A. Suvikodude bülletään. Möödunud aasta viimases numbris „Manifest kõigile Eestimaa rahvastele", „President Konstantin Pätsi kirjad Nõukogude Vene vangistusest jõudsid lõppe", „Kroonika (1976—1977)" mis käsitleb eesti dissidentidega seotud sündmusi, „Välisminister kõneleb aktusel", „Lääne püha kohus toetada inimõigusi Balti riikides", informatsiooni Eesti Komitee Eesti Abi korjandusest ja tööst.

AJA KIRI nr. 1 — 1978. Uue aastakäigu avanumbris „Humanist ja demokaat", lugejate soovisedel ja arvamuste veerg, nende kõrval toimetaja saatesõnad kolmandale aastakäigule, A. Willmann kirjutab „Tammsaare ja naine" (väljavõte Metsaülikoolis 1977 peetud loengust), V. Salo arvustus „Juubeli-„Juudit'ist" " koos Linda Pakri ja Mare Tiido märkmetega, mis eriti hellalt nimetatud lavastust ei vaatle. M. Jukkum kirjutab „Eesti joonistusfilmidest", Enno Klaar usutleb Jaan Seimi „ „Metro '78 & ÖESK", W. Randilt „Eestlusega või eestluseta?" Vello Salo kaks luuletust, P. Reetsi „ „Vana Eesti ja meie", ideoloogia ja tõelisus, M. Seimi arvustus E. Melbergi raamatule „Modershjärtat" (Emasüda), H. Viires-Sutt kirjutab „Tammume, sammume, säilitame?", E. Köksilt ääremärkusi „Eesti kunsti ajaloole", T. Salasoo vaatleb seitsmendat MÜ Austraalias, I. Mikiverilt „Eesti proosa 1945—1955; nende vahel fotosid, karikatuure ja üks laul nootidega.

VARRAK nr. 3 — 1978. Kuukirja kolmandas numbris kirjutavad J. Kaup „Meie elupuu, selle juured ja meie!", „Uss õuna südames", H. Esko „Tsivilisatsioon ja pärivus", H. Kuusiku „Tagasi Eestisse", „On vaikimine vale", „On haudvaikne", H. Hinno „Mida Eestis elavad kaasmaalased meilt ootavad", A. Vares „Rottide sõda", „Säilitame traditsioonid", R. Kont „Lilli tuleb Eestist", „Linn või maa", Th. Talvak „Revolutsioon sõi oma lapsed", F. Jürisson „Diood ja ratsapolitsei", „Raamatutest", ankeedi kokkuvõtteid ja palju lühikirjutusi, nalju ja selliseid omapäraseid lugusid, kus ingliskeelsele tekstile on antud eestikeelne pealkiri. Kas on toimetaja arvamisel, et lugejale meeldib selline vastutulelikkus, et pooleldi on artiklit eestindatud ja ülejäänud antakse siis sellisena, kui mõnes ajakirjas või -lehes oli?

LÄÄNEKAARE POSTIPOISS nr. 1 (90) — 1978. Vancouveri Eesti Seltsi väljaanne. Uues numbris: „Kõnelus koguduse õpetaja T. Vagaga", „August Raudsik Vancouveri Eesti Pensionäride Klubi esimeheks", „V.E.S. Rahvatantsu rühma 30. juubel", L. Kibuvits „Kapten Arthur Heinrich Treikelder 65", „Läänekaare Postipoiss", „Nikolai Nellis Eesti Seltsi esimeheks Vancouveris", „Üks filmiõhtu", Almi Tabca Filippov „Käisin Kuressaares", lisaks lühiteateid ja informatsiooni.

RAAMATUID

müügil ..VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind	Saatekulu
	$	¢
Ilme Ivandi — Pargi	2.50	35
Kuldne tammetõru — Näidendid ja ettekanded noortele	3.—	35
L. Wahtras — Liivaklass	2.50	15
Ravimtaimed, 250 retsepti	2.50	15
Enn Nõu — Vastuvett	5.—	40
Anna Ahmatova — Marie Under — Reekviem	3.50	35
H. Michelson — Skautlikul teel	3.—	35
H. Michelson — Noorsootöö radadel	4.30	35
H. Michelson — Eesti radadelt	9.—	35
Eduard Krants — Lumelitlased (luuletuskogu)	3.—	15
Ilona Laaman — Mis need sipelgad (luuletuskogu)	3.—	15
Estonian Official Guide	5.—	40
Paul Laan — Mõttelend — Pilte ja peegeldusi	5.—	25
Karin Saarsen — Lohengrini lal kumine	4.50	15
Herbert Salu — Utoopia ja futuroloogia	4.50	25
Triinu" üksiknumbreid	1.50	
A. Kubja — Kadunud kodud — mälestused	4.—	25
A. Kubja — Mälestusi kodusaarelt	2.—	20
A. Kubja — Palukesed	1.50	20
E. Uustalu ja R. Moora — Soomepoisid 426 lk. + 64 lk. fotosid	14.—	95
Leho Lumiste — Alamuse Andros — biograafiline jutustus kirjanik Oskar Lutsust	6.65	40
L. Lumiste — Atlandi aknal	2.10	40
L. Lumiste — Killad külas	5.30	40
A. Vomm — Ristsõnad I	2.50	20
A. Vomm — Ristsõnad II	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad III	2.25	20
A. Vomm — Ristsõnad IV	2.25	20
Ants Vomm — Minu hing (luuletuskogu)	20.—	40
K. Eerme — Surnud laevad ja elavad mälestused	1.50	15
K. Eerme — Päevata päevad ja ööta ööd II	4.—	40
S. Ekbaum — Ajatar (luuletuskogu)	4.—	30
Aarand Roos — Jumalaga, Kars ja Erzurum	4.—	30
J. Pitka — Rajusõlmed	8.80	40
A. Käbin — Vaim ja muld	5.—	40
Urve Karuks — Kodakondur (luuletuskogu)	6.—	20
H. Oja — Koputused eneses (luuletuskogu)	1.50	25
H. Oja — Tunnete purdel (luuletuskogu)	2.75	25
RAAMATUID LASTELE:		
Kalevipoeg — Õppe- ja tööraamat lastele	2.50	50
Õpeta mind lugema I — (Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	3.—	40
Õpeta mind lugema II — Õppe- ja tööraamat eelkoolialistele lastele värvitrükis)	4.—	40
Eesti keele Harjutustik I	2.25	33

HEINO JÕE MATKAKIRI KOLMEST ELEMENDIST

1.

Iga endast lugupidav inimene toob reisilt kaasa muljeid, mida ta tahab teistega jagada. Sellega saab matk veel üks kord või koguni palju kordi uuesti läbi elatud — ikka sama juba kord kulutatud raha eest. Sellest saab ilusasti sisustatud seltskondlik sündmus, mille keskpunktiks on reisil käinu. Kui reisimälestus pole suureline „koera saba kergitamine", vaid mõõdukas ja mõnus, siis on see nauding kõikidele, sest eks ole ju ometi käidud ja nähtud.

Me kõik oleme näinud projektoril ringinõksutavaid valguspiltide karusselle ja vahtinud ekraani — klik — suur maja Pariisis, kus peatus Chopin — klik — teine veel suurem maja, ma olen unustanud, mis see oli — klik — jne. Miiline menu, kui reis oli seda väärt, et pilte esitada suuremale auditooriumile. Või kirjutada reisikiri ajalehes, mis enamasti alati on loetav puhkelektüür: nähtud vaatamisväärsused isiklike tähelepanekute ja elamuste soustis. Igal reisijal on omamoodi silmapaar, igaüks näeb asju omamoodi ja igal teekonnal varitsevad erinevad sündmused.

Sündmusteta reisi ei saa ollagi. Kui just lennupagas Frisco asemel ei saadetud Los Angelesi, siis oli Miamis taksojuht, kes ütles: „Oo yes, I know Estonians — kurat-kurat-kurat!" või selgus pärast, et Mehhiko käsitöö hõbeehted olid imetillukeselt tembeldatud „Made in Taiwan". Mina näiteks olen kunagi ammu ainult ühe öö peatunud tagasihoidlikus Tõrva linnas ja nautinud poole sellest ööst surmatunnini unustamatut kassikontserti. Ometi pole ma kohanud kedagi teist, kes Tõrva linna nii mäletaks.

Muidugi — reisikirjade kirjutamisel on ka oma väike konks. Tähelepanekute iseloom ja nende edasiandmine paljastab matkaja eri huvid ja nõrkused. Vahest võivad need olla üsna naljakad, nii et suure tõsidusega kirjutatud reisikirja loed nagu humoreski. 17. sajandi (siis reisiti veel postitõllaga) inglise pastor ja kirjamees Thomas Fuller ütles selle kohta: „Kui eesel läheb reisima — ta ei tule tagasi hobusena."

Aga mis sealgi — eks kõige mitmekülgsemal inimesel ole ka oma nõrgad kohad. Ja kas me peame neid häbenema — kui me näiteks ei ole harjunud häbenema oma ninasid, ükskõik kui suured, nõpsis, kõverad või punased meil need on.

Edasi-tagasi pilet ehk Jules Verne ja Lennart Meri

Reisida võib tegelikult väga mitut moodi. Lihtsaim moodus on reisibüroo või reisiagendi kaudu. See on nagu pileti ostmine raudteejaamas — nimetad sihtjaama, maksad raha ja kobid rongile. Kõik lennud, hotellid, ekskursioonid ja lõbustused on klaarid korraga. Sedasama on võimalik korraldada ka omal käel. Rahalist võitu ei ole; kuid kogemusi saad kuhjaga. Öeldakse, et pärast omal käel reisi korraldamist võid avada reisibüroo — kogemusi on piisavalt.

Üldiselt peetakse reisimist jõukate inimeste lõbuks. See on iganenud vaade, sest praegu saab reisida isegi krediitkaardiga. Veidi on selles siiski, nagu kinnitab ka üks inglise vanasõna: „Kõige raskem reisipagas on tühi rahakott."

Võimalik on reisida aga ka nii, et see kulu asemel koguni annab tulu. Prantsuse näitekirjanik Jules Verne (1828—1905) muutis oma kirjanduslikku zhanrit 1863 ja alustas reisimist tulevikus. Tema sari „Erakordsed reisid" sisaldab üle poolesaja köite. Nende seas on pärlid nagu „80 päevaga ümber maailma", „Maakera südamikku", „20.000 ljööd vee all", „Reis kuule" j.t. Verne oli hea üldharidusega, suure fantaasiaga ja tehnilise vaistuga. Nii vastavad tema fantastiliste sõidukite kirjeldused võrdlemisi hästi tänapäeval konstrueeritud tegelikkusele. Raamatutest said maailma-bestsellerid.

Verne'ist hoopis vähem tuntud on üks taani ajalehepoiss, kes tema ümbermaailma-rekordi ületas kümnekordselt. Kopehaageni ajaleht „Politiken" korraldas 1928 Verne'i 100. sünnipäeva tähistamiseks üldhariduslikku võistluse oma lehepoistele. Auhinnaks oli reis Jules Verne'i marshruudil ümber maakera, kuid — 8 päevaga. Võistluse võitjaks tuli üks punapea skaudi-poisi-naaskel Peeter, kes pärast oma matkamuljetest kirjutas raamatu.

Selles on üks väga inimlik repliik, mis näitab kui vähe professionaalsed reisijad tunnevad oma reisiteed. Peeter küsis mandri ja Jaapani vahet kursseeriva laeva vanalt tüürimehelt — kas on tõsi, et Jaapanis on palju lilli? Tüürman vastas, et ta on seda teed sõitnud ligi 30 aastat, kuid on lilli näinud ainult geishade soengus. Pärast selgus, et vana tüürimees polnud kunagi Jaapanis käinud, s.t. ta polnud seal kaugemal saanud kui lähimasse sadamakõrtsi.

Verne'ile vastupidises suunas — minevikku — reisis eesti matkakirjamees Lennart Meri (sünd. 1929) oma „Hõbevalge" raamatuga (1976), mis alapealkirja kohaselt on „reisikiri tuulest ja muinasluulest". Seda lugedes leidsin end ikka ja jälle tegemas sõudmisliigutusi — elamus oli nii tugev, et tundsin end koos autoriga muinaslaeva aerupingil. See on sama refleks, mida tunnevad elupõlised autosõitjad ajutiselt juhi kõrval istudes — jalg trambib reflektoorselt olematut pidurit, kui liikluse situatsioon seda nõuab.

Lennart Meri on teatud määral ka käesoleva matkakirja kaassüüdlane. Selle kirjutamise esialgne idee küpsis siis, kui me Lennart Meriga koos purjetasime edelatuules plagiseva triibulise purje all koduranna poole. Olin tüdinenud Listerist röövitud linalaka taani plikaga tembutamisest ja tundsin äkki, et mees peab vahest ka midagi kasulikku tegema.

Reisimine paigal?

Harilikult toimub reisimine ruumis. Matka mõõdetakse enamasti kilomeetrite ja miilidega, riikide, linnade ja paikadega. Aeg, mil selle teostamiseks kulub, on teisejärguline.

Verne'il ja Meril oli aeg reisi esimeseks koordinaadiks, kuigi üks neist reisis eelseisvate aastate poole, teine aga tagasi minevikku. Endastmõistetavalt oli muidugi ka ruum, kus reisimine toimus.

Ega minugi matkal aeg ja ruum ei puudu. Olen teekonnal varsti et 25 aastat, mis tükis liigaastatega teeb 9130 päeva. Must tukk on saanud hõbedaseks, iga viimane kui hammas on oma raha eest ostetud. Olen katnud umbes 65.000 miili — küll õhkuväristavas kuumuses, küll pladisevas vihmas, päeval ja öösel huugavas lumetormis.

Mina reisin aga hoopis erinevates koordinaatides. Need pole ei aeg ega ruum, ei pikkus ega laius. Võibolla sügavus — kolmas dimensioon? Võibolla koguni midagi, mida pole olemas mujal kui ainult minu kujutluses?

Ma usun end reisivat elementides — ikka sügavamale, ikka enam asja olemuse poole, ikka algusele lähemale. Ma tean, et see on lõputu matk. Päris alguse juurde ei jõua kunagi. See on nagu röövbaste kokkujooksmine sirge raudtee perspektiivis, illusioon. Aga minna saab — ikka edasi ja edasi — kuni vedru väljaviskamiseni, nagu rahvapäraselt nimetatakse igaviku väravale jõudmist. Mees lõpeb, matk jääb lõpetamata.

Neli elementi, millest eestlased tundsid kolme

Lameda maailma ajastul tunnustas antiikne teadus nelja alg-elementi: maa, õhk, vesi ja tuli. Teadlased, filosoofid õpetasid seda oma õpilastele, need oma õpilastele ja nii elas maailm sajandeid idüllilises rahus.

Siis juhtus see, mis maailmas on juhtunud palju kordi enne, juhtub tänapäeval ja tulevikus. Pealekasvav põlv kahtles vanemate elutarkuses ja hakkas seniseid endastmõistetavaid tõdesid uurima. Selgus, et neile oli valetatud ja siis järgnes mõndagi rabavat. Füüsikud punnisid maa ümmarguseks. Keemikud lükkasid ümber neli elementi ja tegid uue algainete registri. Praegu on elementide nimistus 90 looduslikku- ja 15 tehiselementi (kui viimastel nädalatel pole uusi juurde tehtud). Keegi ei kahtle enam nende avastuste moodsas narruses, kuigi igandlikul Inglismaal tegutseb ja propageerib oma lamedaid põhimõtteid ühing „Flat World Society".

(Järgneb)

Esto '76 filmikroonikas

Pühapäeval toimus Eesti Maja väikses saalis kolm filmiseanssi, kus Eduard Kott Ühendriikidest esitas oma filmiloomingut Esto '76 sündmusist. See oli S-8 mm sünkroniseeritud heliga värvifilm, mis oli tehtud neist meeldejäävaist sündmusist, kuhu lisaks oli vahele paigutatud Kalju Meri ja M. Linaski filmikatkendeid. Huvi nende suurpäevade filmi vastu oli väga suur, paljud soovisid seda oma silmaga näha, teised aga meelde tuletada ja uuesti neid audio-visuaalselt läbielada.

Filmis on üsnagi pikalt jäädvustatud avatseremooniat, heideti pilk ülemaailmsele arstide päevale, kirikukonverentsile, kontsertjumalateenistusele, vabadusrongi lahkumishetkele Baltimore'is ja rongkäigule Washingtonis ning pärja panekule Arlingtoni kalmistul. Järgnes New Yorgi Eesti teatrietendus, solistide kontsert, Kanada Eesti Teater, Kunstinäitus, palju Hopkins Plaza väljakul esinemisi koos Miss *Esto '76 küsitlemisega, spordiball,* laulupidu, üldnäitused. Paraadil näidati iga üksikut riiki ja suuremat gruppi, kuni rahvas jõudis sadamasse kus ajaloolise sõjalaeva „Constellation" juures tervitas president Fordi esindaja eestlasi ja loeti ette eestlaste vabadusapell. Viimaseks puändikaks osaks oli valguspidu, mis lõppes võimlejate-tantsijate ühise lavastusega kuna ränk vihmasadu jäi prozhektorite valgusjugadesse.

Nii oli üldjoontes haaratud olulisem sellest nädalast. Filmi tehniline külg aga oli võrdlemisi algeline, eriti sisevõtete juures, mis olid ebaselged. Õnnestunumad olid välisvõtted Hopkins Plaza tegevusest, kuid isegi rongkäik päiksepaistelisel tänaval on veidi „pilvise" ilmega. Ka filmi helilises osas on puudusi (mis võis osaliselt olla kasutatavaist valjuhääldajaist). *Küll tulnuks näituse esitamisel kasutada mõnda kommentaatorit selle asemel, et lasta tausta hääli* ebaselgelt kuuldavale. Veel oli filmimees jaganud oma aega väga ebaühtlaselt, andes mõnele osale liigagi palju aega, teistest aga katkendlikult kiiresti üle hüpanud. Näit. laulupeo puhul oli kaamera jäänud „nautima" puhkpillimuusikat asjatult pikalt.

Üldmuljelt oli see ikkagi amatöörfilm mille tegemisel pole näiliselt olnud ette tehtud mingit kava, vaid sündmusi on lihtsalt filmitud, mis kaamera ette on jäänud.

Tehnilise külje kõrval on aga emotsionaalne osa ja see hindab tehtud töö ajasündmust jäädvustava filmina. Võibolla paneb selle nägemine liikuma ka selle kutselise filmi lõpule viimise, mida heade aparaatidega asjatundjad väntasid. Enne Stokholmi suurpäevi suudaks selliste filmide nägemine anda vaimustust kohapealseks organiseerimiseks ja pika sõidu ettevalmistusteks.

Pianos

Hea klaver on eluaegne investeering!
Suur valik tunduva hinnaalandusega.
Ka rentimine.
Saadaval kõik muusika instrumendid.

REMENY

HOUSE OF MUSIC LTD.
553 Queen St. West, Toronto
M5V 2B6 ◎ Tel. 363-1966

FINN-AUTO

Teen kõiki mehaanilisi parandusi (mitte keretöid)

3323 Danforth Ave. Tel. 691-9553

RISTO SAARENVIRTA

Kilde Tammsaarest ja tema teostest

„Narri põldu üks kord ja ta narrib sind üheksa korda", on põllumehe kuulus juhtnöör. See väidab, nagu oleks initsiatiiv inimese käes. Aga kirjanik A. H. Tammsaare teab, et see mõiste on loodud Lõuna-Eestis. Tema häll aga kiikus Järvamaa soodes ja rabades, kus maapinnal oli veel tegemist Looja raskete sammude silumisega, kui see oma raskete jää-saabastega oli üle käinud tema vetruvast pinnast miljoni aasta vältel. Siin mäekingas, seal teine, taamal kolmas, siis neljas, viies jne. Need olid nüüd ainsad sobivad asukohad põllumehele, kuna olid kerkinud kõrgemale ümbritsevast soost, mis olid tekkinud kunagise jääliustiku sulamise lahvaveest.

Kehva rahakotiga Andres Paas tõi Mulgimaalt endaga kaasa ettekujutuse ideaalsest põllumehest ja tahtis siin Järvamaal

Looja tööd kiirendada.

Põline järvakas Pearu vaatas neid katseid muiates ja pidas „rehnutti", kuidas naabrile looduse nükkeid selgeks teha, nagu need tema iseloomu olid kujundanud. Temale oli siinne asukoht rohkem mängumaaks, kus vastasega tuli „võltsdurakat" lüüa. Järvakatel oli rohkem naljameelt oma maastiku nimedegi suhtes, nagu näiteks „Pudrumägi", mis alles hiljuti anti selle põllukünka omaniku poolt.

Olnud laupäev, sadanud parajat seenevihma. Juba õnnis õhtuke käes, pereeit hakkas kibelema — ei vanameest tule ega tule. Tahab vist põllutüki kündi lõpule viia. Viimaks saab eit kurjaks: *kartulipuder liisub, saun ootab* videvik kipub peale. Läheb eit läbi põlluserva, vaatab ja uurib.

Näeb: hobune norutab põndakul, vanamees temaga kaelakuti, ise särgiväel, sest kuue on ruuna turjale laotanud.

Eit karjub: Mis kunsti sa hobusele kõrva sosistad? Tule õhtule, puder liisub ära!" „Jäta oma puder!" hüüab mees vastu „Mul seda siingi küllalt, kükitan päriselt pudrumäe otsas!" Sitke savimuld hoidis kütkes nii meest kui hobust. Eidel oli palju tegemist ennekui vanamehe hobusega vabaks sai. Tassis hagu ja risu, rajas kõvemat jalgealust. „Pudrumäe" jäigi põllukünka nimeks, samuti kui „Vargamäe" on eelistatud nimi Tammsaare taludele.

Anton Hansen oli nakatunud tiisikusse, mis oli meie kodumaa kardetavamaid haiguseid, kuna tema vastu ei teatud tunnustatud arstirohtu. Soovitati asumist kuivemasse kliimasse, võimaluse korral mägedesse. Antonil tuli vältida oma sünnikodu Albu valla soodes ja rabades. Ta sõitis Kaukaasiasse.

Selle maastik meenutas talle tema kodumaastikku, ainult grandioossemal kujul: siin mägi, seal mägi, taamal teine, kaugemal kolmas jne. ja vaenulikkus naabrite vahel

metsikumal näol, kuna valitses verine kättemaks põlvest põlve. Siit oli läbinud suurem osa hilisema Euroopa rahvaid. Nad tulid aegamisi, eelmisi tõugates, need mäekurudesse peitudes mäeharjadel varitsedes, varastades, röövides. Siit nad läbisid nagu suurtest karjaväravatest, enne kui paiskusid Euroopa lagendikele, kus taltsutasid hobuse endale võitluskaaslaseks

Tammsaare tõi mägedest kaasa ühe ime meie mõistes: ta paranes tiisikusest. See oli üllatav, sest ka meil oli jõukaid perekondi, kes saatsid oma liikmeid Shveitsi mägedesse Davosi sanatooriumi, isegi Maroko kuiva kliimasse, kuid valgest surmast nad ei pääsenud. Meeleheites haarasid nakatatud perekonnad igasuguseid imettegavaid rohte.

Järvamaal keedeti vedelikke kuusekolladest, raudrohust, toalille aloe okstest jne. haigele jootmiseks.

Levisid kõiksugus sosistatud õpetused. Tallinnas levis enda-sugestiooni nõnda-nimetatud „kujee" meetod. Viimast kirjeldab Tammsaare oma romaani neljandas osas, kus rikas tõusiku-proua tahab oma sündimata lapse sugu ja välimust muuta lapsele suunatud ema sugestiooni kaudu.

Kuna pearu ja Andrese isikud avastati Tammsaare talude naabrite isikuis, siis küsiti autorilt, kas ta enda isik peitub Indreku kujus. Ta vastas naeratades, et see esines hoopis rohkem Tiinas. Seda võeti naljana, mis lõpetas küsitlemise. Tammsaare oli väga tagasihoidlik enda isiku esile toomisel, kuid sügavamalt analüüsides leiame tõe tema ja Tiina samastamise vahel.

Ime kaudu tervenemine esineb *romaanis* Tiina jalgade tervenemise näol usu kaudu.

See sarnaneb Piibli imeteole, kus *öeldakse: „Võta oma voodi ja kõnni!"* Antoni tugev tahtejõud ja enda-distsipliin säilitasid tema mägedest toodud paranemise ime.

Ka abiellunult sooritas Tammsaare ise kõik toitainete sisseostud. Teda tunti Tallinna turul, kui ostjat, kes valib kõige värskemat ja puhtamat. Indrekuga on teda raske samastada, kuna see elab koduväina rikka mehe majas, on oma ema surma kiirendanud, seda naisele pihtinud ja viimast vihahoos tulistanud, siis oma lapsed hüljanud ja läinud Vargamäele oma isa tööd kraavikaevamisel jätkama. Kõik see puudub Antoni elus.

Isegi „Tõde ja õigus" lavastamine tema põhiideede seisukohast jääb meie teatrile tabamatu imeks. Lavastaja Särev noppis küll tüki siit ja teise sealt. Aga kui ta tahtis teda tervikuna esitada ja küsis autorilt mis on selle romaani põhi-idee, siis vastas viimane, et inimese võitlus maaga, s.t. loodusega. Lavastaja jäi nõutuks, sest teari laval saab küll teha kõuekärgatust, tuulepahinat, isegi vihma või lumesadu, aga kuidas sa kujutad noore hobusega kündmist, nii et loogatükid lendavad; kraavikaevamist, et naabri karjamaad üle ujutada ja loomi sohu uputada või sõnnikulaotamist, ilma et publiku esimeste ridade tualetid selle all ei kannataks.

H. L.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower.
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, LL.B.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
165 Bay St., Suite 401. EM. 3-4451
Õhtuti HI. 7-2017 või 929-3425

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

„Kalevi" lipkonna pere koos juhtidega äsja Toronto Eesti Majas toimunud lipkonna 25. aastapäeva aktusel.
Foto: T. Säägi

Uued ideed ja plaanid Toronto Eesti Seltsis

Toronto Eesti Seltsi *juhatus on käesoleval tegevusaastal* omale võtnud väga suured kohustused. Juba kauemat aega plaanitseb T. E. S-i juhatus kuidas seltsi raamatukogu teha kättesaadavamaks kaasmaalastele. Praegune olukord, kus raamatukogu on avatud ainult üks õhtu nädalas, et rahulda kumbagi poolt. Juhatus soovib raamatukogu avada kuus korda nädalas, või isegi seitse korda.

Et seda saavutada, selleks pöördus T. E. S. Toronto Eesti Maja juhatuse poole sooviga klubiruumi üürimiseks ning on huvitatud ka kohviku ruumist juhul kui *keegi seda ruumi enam ei vaja.* Üste avamise teel võimaldavad ühendatud ruumid meie kaasmaalastele mugavamat kooskäimist. T. E. S. loodab, et see osutub võimalikuks T. E. Maja juhatuse jaatava otsusega.

Selle organiseerimine nõuab aga töökäsi ja majanduslikku kulu.

***Töökäte saamiseks on* T. E. S'i juhatus otsustanud organiseerida naispere, kellest tulevikus võib areneda T. E. S-i naissektsioon.**

Ka on pöördutud majandusliku abi saamiseks kaasmaalaste poole — astuda T. E. S-i liikmeks ning austada T. E. S-i liikmemaksu tasumisega. Seltsi liikmeskonna *maksu varajasema tasumisega* on säästetud aega ja kulu. T. E. S-i juhatus tänab kõiki kes seda on teinud ja ütleb palju tänu ka neile kes seda veel teevad.

T. E. S-i juhatus saab oma energia meie kaasmaalaste käest, kes meid nii lahkelt on abistanud *osavõtuga koosviibimistest ja oma abistavat kätt ka tulevikus* on lubanud.

Eesti Vabariigi 60-nda aastapäeva ball oli tujuküllane ja rõõmus ning see meeleolu kandus edasi üle kordaläinud aastapäeva aktuse T. E. Majja kohvitassi juurde, kuhu nii suurel hulgal kokku tuldi.

See on see kokkukuuluvusetunne, mis annab jõudu edasirühkimiseks.

Kõiki, kes on huvitatud T. E. S-i tööle mingil viisil kaasaaitama või kellel on häid ideid üldsuse huvideks, palume ühendust võtta T. E. S-i esimehega või juhatuse liikmetega. Mida rohkem ideesid, seda kergem on juhatuse töö ja seda huvitavamad on vabaaja veetmise võimalused kaasmaalastel. Igasugune abi — nii füüsiline kui ka majanduslik on tere-tulnud.

Kultuurisaated „Ameerika Hääles"

Eesti suurima kirjaniku A. H. Tammsaare sajanda sünniaasta puhul annab „Ameerka Hääl" kuulajaile Eestis korrapäraselt edasi materjale Tammsaare elu ja loomingu kohta, mis Kodu-Eestis ei ole kättesaadavad. Seni on selles sarjas esinenud Pedro Krusten mälestustega. Vargamäe külastamisest ja Tammsaare intervjueerimisest, samuti toimetaja Harri Kiisk ning kirjandusteadlased Mall Jürma ja Herbert Salu. Sari jätkub.

Väliseesti kultuuriüritustest annab „Ameerika Hääl" korrapäraselt iga nädal edasi ringvaate, nn. Välis-Eesti Kultuurikroonika, mis põhineb kõigi vabas maailmas ilmuvate eesti ajalehtede teadetel. Sellele lisaks toovad kultuuririndelt uusimat „Ameerika Hääle" väliskaastöölised usutluste ja reportaazhide kujul. Nii on Kodu-Eesti kuulajaid tänavu informeeritud välis-eesti kultuurilaureaatidest — Ühendriikides dr. Felix Oinas ja Heinz Riivald, Rootsis Harri Kiiski ja Olev Mikiver — samuti New Yorgis toimunud Kultuuripäevadest, kus eraldi salvestati dr. Ivar Iváski ettekanne Betti Alveri luulest ja dr. Vootele Vaska loeng Tammsaarest. Intervjuudes on oma erialadest kõnelnud kirjanik Arvo Mägi, arhitekt-kunstnik Peeter Sepp, keeleteadlane Liilia Corradi, info-teadlane Kaare Kolbre ja teisi. Eri saadetes tähistati kirjanik Albert Kivika 80. sünnipäeva ning samuti anti edasi järelhüüded lahkunud näitlejale Marje Parikale ja professor Elmar Leppikule.

Reportaazhe on olnud ka eesti naisvõimlemisest vabas maailmas, „Kassari" tantsurühmast, eesti algkoolide tegevusest Rootsis ja mitmelt muult alalt. Üldse annab „Ameerika Hääl" korrapäraselt edasi kolm eestiainelist nädalaringvaadet: lisaks kultuurikroonikale veel noorte-kroonika ning kokkuvõte väliseestlaste ühiskondlikust tegevusest.

„Ameerika Hääl" Vabariigi aastapäevast

Eesti Vabariigi 60. aastapäev leidis „Ameerika Hääles" tähistamist kaheksas eri saates, mis esitati pikema sarjana ning mis kulmineerusid 24. veebruari pidulikus eriprogrammis. Sarjas olid kaastegevad ajaloolane Evald Uustalu, end. kõrgem valitsusametnik Ignas Tõrmaküla, Ilmar Raamot, õpetaja Max Saar, E.V. saadik Ernst Jaakson ja konsul Aksel Linkhorst, üliõpilane Martin Suuberg ja US senaator Robert Dole. Anti edasi reportaazhe New Yorgis, Stokholmis ja mujal toimunud aktustest ning erisaates ülevaade Ühendriikide kongressiliikmete poolt tehtud avaldustest. Esindajatekojas esitasid tänavu tervelt kaheksateist rahvasaadikut protokolli võtmiseks pikemaid sõnavõtte, millistes meenutati Eesti Vabariigi vägivaldset anastamist N. Liidu poolt 1940 ning kinnitati Ühendriikide sellekohast mittetunnustamise doktriini.

Eraldi reportaazhis informeeriti kuulajaid kodumaal vastuvõtust, mille US Välisministeerium korraldas vähemusrahvuste esindajaile veebruari lõpul. Selle kaks päeva kestnud konverentsi pearõhk asetses tänavu inimõigustel. Nõukogude korra all elavate eestlaste inimõiguste kaitseks sõna võtnud delegaadid Mall Jürma, Vaike Lugus, Juhan Simonson ja Mäido Kari andsid „Ameerika Hääle" kaudu oma seisukohad edasi ka kodumaale.

VABA EESTLANE

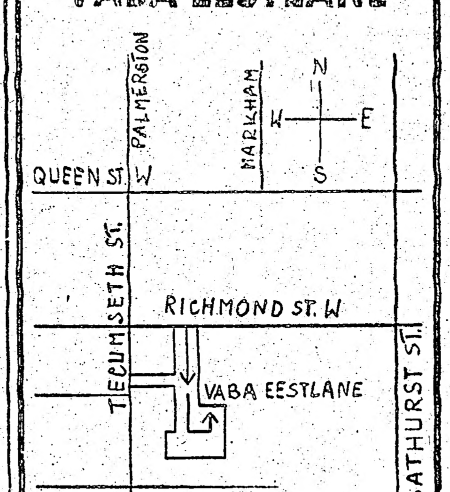

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul $3.25
esiküljel $3.75
tagaküljel $3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70,
Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

Üleskutse suvetööks eesti noortele

Rootsi Üliõpilaskonna Stokholmi Eesti Osakond kutsub üles kõiki isikuid ja ettevõtteid kaasa aitama suvetöö hankimisel eesti noortele. Teatavasti on tänapäeval tööturg piiratud ja võimalused eriti suve- ja praktikatööks väikesed, mistõttu loodetakse eestlaste abile.

Osakond palub tutvuskonda informeerida töövõimaluste suhtes sel suvel ning aidata kaasa meie noorte töökohtadele paigutamisel. Stokholmi Eesti Osakond, kes organiseerib kõiki eesti päritoluga noori Stokholmi piirkonnas, aitab siinjuures meeleldi kaasa, andes informatsiooni tööotsijate vanuse, väljaõppe ning huvialade kohta.

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 20. aprillil 1978 — Thursday, April 20, 1978

Hamiltoni „Helletajate" ja segakoori lõbus kevadball

HAMILTON (VE) — 8. aprillil 1978. a. toimus Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoori ja „Helletajate" kevadball Burlingtonis, Holiday Inn'i nägusas ballisaalis. Kuna Hamiltoni laulukoori ballid-peod on suure populaarsuse võitnud, siis selgi aastal oli kogunenud hulgaliselt balli- ja laulusõpru, et ühiselt „Helletajate" ja laulukooriga astuda kevadele vastu. Külaliste keskel oli palju noorema põlvkonna esindajaid, muutes seega terve ballirahva „keskmise" üsna nooreks ja nägusaks.

Peale maitsvat õhtusööki rivistus H.E.S. Segakoor, esiridades noored „Helletajad", kõik kevadiselt kaunid ja särasilmsed. Balli eeskavaline osa algas hoogsa „Tervituslauluga" koorilt, „Helletajatelt", trummide saade oli H. Liivilt ja klaverisaade koorijuhi O. Kopvillem'i vilunud kätes. Kavas vaheldusid laulud tekstidega kevadest, noorusest ja rõõmust Ivar Rammo meeldivas ettekandes. Kava jatkus „Lauluga" solist Valve Tali ja Olaf Kopvillem'i ühisel ettekandel, millele järgnes koorilt „Helletajatega" koos „Kevad käes". Järgnesid „Helletajad", laulides meeldivalt „Sirel", ja selle järele esitasid Valve Tali ja Olaf Kopvillem ühiselt „Oi, oi . . .". Edasi oli kavas solist Hilda Sepp'a, koori ja „Helletajatega" ühiselt „Nii algas see kõik!" ning „Helletajatelt" „Kuu" ja „Sinitaevas", millised kõik said suure aplausi osaliseks. Järgnes „Vana hea valsiviis" — solistideks V. Tali ja H. Sepp koos koori ja „Helletajatega". Järgnevalt kõlas „Helletajatelt" „Suvekuul". Kõiki ettekandeid tänati tugeva plaksutamisega. Lõpupalaks oli koorilt ja „Helletajatelt" „Ikka koos!", milline sai väga tugeva aplausi ja tuli kordamisele. Küllap jäi sellest väike mõte igale kui koorilt kõlasid read: „Päevad halvad või head, olema peab — ikka koos!", mis näis olevat ka õhtu motoks. Kava lõppes „Tervituslauluga" ja sooviga lõbusaks õhtuks.

Tänu ja rõõmu lõbusast ja hästi esitatud kavast tõendas tugev aplaus ja lilled solistidele.

B. Ruhno orkestri helide saatel nauditi jalakeerutusi. Tantsu vahel ilmusid saali loterii piletite müüjad, kelledel oli suur edu looside müümisel. Hilisemat loosimist toimetas lõbusas vaimus ja muhedate vahemärkustega tuntud näitleja ja kooriliige Edgar Kink.

Lõbus ball kestis kaugelt üle kesköö, lahkudes viidi kaasa hulgaliselt „kevade hõngu", mida ju kõigil vaja argipäeva töös ja muredes ning kõrvu jäid helisema: „Meid ju aeg ei muuda, juuksed vaid halliks teeb! . . ."

Lõpuks Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoor ja „Helletajad" tänavad südamest kõiki loterii võitude annetajaid ning koori majanduslikult hästi toetanud laulusõpru. Peõõhtu hingeks ja peategelaseks oli koorijuht Olaf Kopvillem.

Kindralilt võeti N. Liidu kodakondsus

NEW YORK — N. Liidu kindral Pjotr Grigorenko, kellelt venelased võtsid käesoleva aasta algul tema kodakondsuse, on palunud asüüli Ühendriikides. Kindral Grigorenko, kes on N. Liidu mõjuvõimsamaid dissidente ning on viibinud seetõttu mitmel puhul N. Liidu vaimuhaiglates, saabus möödunud aasta lõpul kuueks kuuks Ühendriikidesse, et külastada oma poega ning ravida oma tervist. Tema välismaal olekut kasutasid N. Liidu võimud temalt kodakondsuse äravõtmiseks, mille tulemusena tal ei ole enam võimalik N. Liitu tagasi minna. Kodakondsuse äravõtmisel deklareeriti Moskvast, et kindral Grigorenko kahjustab N. Liidu prestiizhi.

Täna on juttu

Itaalias räägitakse streigirelvast

Kuidas käib Euroopa „haige mehe" käsi

Majandusliku ja poliitilise kriisiga võitlevat Itaaliat on hakatud nimetama juba Euroopa „haigeks meheks". Haige paranemist raskendavad veel osalt ise otsitud nuhtlused: nõrk valitsus ja tööturu ragevust. Soome ajaleht „Aamulehti" korrespondent Agne Hamri on jälginud Itaalia poliitilisi meeleolusid, kus kõneaineks on streigiõiguse piiramisele asumine seadusandlikus korras.

Mussolini ajal rongid liikusid ettenähtud ajal. Nüüd on streikide sageduses Itaalia Euroopas esireas ja küsitakse üha tugevama häälega, kas ei oleks aeg hakata streigiõigust piirama. Sellele vastavad ametiühingud järsu ei-ga. See ongi peagu ainus küsimus, kus muidu üksteisest eemal olevad Itaalia ametiühingud on üksmeelsed.

Kuid ka kolme juhtiva parteipoliitiliselt värvitu ametiühingu (CGIL, CISL, UIL) ringkonnas kasvab üha selgemalt mure, kas vabatahtliku enesedistsipliini puudumisele ei lisandu poliitilise taandumisolukorda surumise oht?

Siin käimasolevas, eriti vilkalt streigirelva käsitlevas arutluses sukeldub vahetevahel esile selline ameerikalik mõiste nagu „overkilling" („surnu surmamine"). Teisiti öeldes väidetakse sellega, et ka streigirelva väärtarvitamine on ohtlik.

1976. a. streigipäevade määr tuhande töötaja kohta tõusis 2200-le (võrdluseks olgu antud, et Soomes oli see 1490, Prantsusmaal 420, Taanis 390, Inglismaal 300, Lääne-Saksamaal 40 ja Rootsis 10).

Kui itaallased loevad selliseid andmeid, mida vahete-vahel avaldatakse televisioonisaateis, raputavad nad pead ja arutlevad, kas nad ei raiska astronoomiliste arvudega meeletult rahvamajanduse jõudu olukorras, kus kõik maailma majanduslikud targad räägivad toodangu tõstmisest Itaalia ainsa päästjana.

Veel üks arv olukorra kohta: üksi jaanuarist augustikuuni 1976 kaotati Itaalias streikidega 127 miljonit töötundi.

Aga nüüd tullakse tüüpilisele Itaalia probleemi juurdele: üha sagedamini on streigid poliitilised, ainult üksikud on seotud põhiliste ameti- ja kutseküsimustega, nagu palkade tõstmine ja tööaja lühendamine. 1976. a. esimesel kaheksal kuul poliitiliste streikide arv oli ainult 7% kogu streikidest. Vastav arv 1977. a. oli juba 30%. Äsjasel aastavahetusel näis, et iga kolmas streigipäev oli oma iseloomult juba poliitiline.

Just see olukorra areng on praegu arutluste peaaineks. Aga neist poliitilistest streikidest, millest märgitavam näide on metallitööliste novembrikuine hiigelmeeleavaldus Roomas, ei saa rääkida ainult kritiseerivalt.

1960. a. suvel oli Itaalias poolfasistlik valitsus, keda juhatas kristlikdemokraat Tambroni. See kukutati dramaatilistes olukordades, mitte üksi tööliste Genuas peetud „turu-istungite" tõttu. Sinna pidi kogunema fashistipartei MSI oma kongressiks, milleks oli ka valitsuse poolt antud luba. Küsimuses oli tüüpiline poliitiline streik, mille järeldused aga olid hiigelsuured.

Samalaadiline sündmus juhtus 13 aastat hiljem. Siis, aastal 1973, näis juba nii nagu õnnestuks MSI-l hetkega vallutada kogu Lõuna-Itaalia. Draama keskuseks oli Kalaabria pealinn Reggio ja ka seal oli metallitöölistel „turu-istung".

Metallitööliste, Itaalia poliitiliselt teadlikuma ametiühingu liikumise tegevuse tõttu pidid uusfashistid taganema.

Üha selgemini võib tõdeda, et varem poliitilised parteid kasutasid ametiühinguliikumist (neist kommunistidele on lähemal CGIL) oma kasuks. Nüüd on osad vahetunud: ametiühingud on poliitiliselt aktiivseina asunud ründama. See tuleb eriti selgelt nähtavale, kui ametiühingud kirjutavad ette kriisiretsepte valitsusele.

Streigiõigus on Itaalias seadusega kindlustatud. See on pandud kirja vabariigi põhiseaduse 40. paragrahvis ja Itaalia on maailmas kolmas riik Mehhiko ja Prantsusmaa järel, kus see on põhiseadusse selgesõnaliselt sisse võetud.

Aga veel 30 aastat pärast põhiseaduse kehtima hakkamist pole streigiõigusele suudetud kohaldada sobivat seadust.

Just siin on üks põhjus olukorraks, mida üha sagedamini paljud kodanikud peavad kaootiliseks ja seedimatuks.

Põhiseaduse koostajate silmis oli aastal 1947 peetud esmajoones silmas vabaduse ja demokraatia nõudeid. Teisiti öeldes: puhtalt poliitilised mõjutused. Nüüd saadakse selleaegsete ideede järeldusi kibedalt kogeda, kuid teiselt poolt, ja seda ei ole võimalik küllalt rõhutada, on Itaalia tööliskass selle streigirelva abil teinud oma maale suuri teeneid.

Kaks näidet: juulis 1943, otsese jätkuna fashistidiktatuuri hävingule (ja Badoglio valitsuse upitamisele) haaras maad võimas streigilaine. Siis streigiti rahu eest. Saksa okupatsioon tähendas kuidagi tagasilööki. Aga veebruaris-märtsis 1944 Torinos, Milaanos ja Genuas streikisid töölised sellises ulatuses, et SS ega Gestapo ei suutnud peatada tööstussabotaazhiks maskeeritud partisanisõda.

Nüüd on ametiühingud kasutanud streigirelva Andreotti valitsuse vastu. Aga majanduslike probleemide ekspert Francesco pani oma sõrme valusale kohale öeldes tasaselt aga hoiatavalt:

„Demokraatia satub suuremasse ohtu ühiskonna vastaste reguleerimatute streikide tõttu, kui punaste brigaadide ja vasakradikaalsete terroristide attentaatide tõttu."

Aprilli alul oli kunstisündmuseks Osvald Timmase uute akvarellide näituse avamine. Pildil vasakult kunstiteadlane mag. Edda Sepp, kunstnik Osvald Timmas, Frieda Vihma ja Johannes Vihma.
Foto: Vaba Eestlane

Heino Jõe matkakiri „Vaba Eestlases"

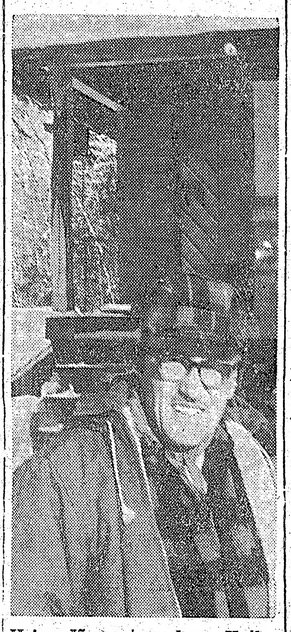

Heino Jõe metsamehena Kotkajärvel.

„Vaba Eestlase" tänases numbris hakkab joonealusena ilmuma Heino Jõe matkakiri „Kolmest elemendist". Heino Jõe osava sulemehena ja suure looduse sõbrana vaatleb ja kirjeldab loomi ja lindusid Kotkajärve metsas ning tema terav pilk jõuab selliste huvitavate tähelepanekuteni, milleni iga tavaline metsas jalutaja kunagi ei jõua. Põlise skauditegelasena, kes on Kanada eesti skautluses tegelenud selle algaastatest peale, annab ta ka ülevaate Kotkajärve otsimisest ja rajamisest ning kirjeldab elavalt humoristlikult kuidas eestlased sinna kaugesse järvede ja metsade piirkonda sattusid ja miks nad selle maaala meie noortele ostsid.

Postiteenindus valimiskampaania naelaks

OTTAWA — Ottawa poliitilistes ringkondades liiguvad arvamised, et Kanada allakäinud postiteenindus kujuneb eelolevatel parlamendivalimistel üheks valimiskampaania tähtsamaks probleemiks. Seda arvestades on Kanada tööminister John Munro ametisse rakendanud komisjoni, kelle aruande kohaselt tuleb juuli kuus otsustamisele postivalitsuse ümber kujundamine krooni korporatsiooniks. Kanada postiteenijate ametiühing on juba aastaid nõudnud postiteeninduse muutmiseks krooni korporatsiooniks, kuna see võimaldaks postivalitsusel pidada otseseid läbirääkimisi ametiühinguga, mis praegu toimuvad Kanada varaameti kaudu.

Metsaülikool arvustustules

EKN-u rahvuspoliitilise komisjoni koosolek

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas rahvuspoliitiline komisjon pidas laupäeval koosoleku, kus arutati mitmeid rahvuspoliitilisi küsimusi. Komisjoni esimees Harald Teder käsitles Metsaülikooli ideoloogilisi taotlusi, nii nagu need on väljendatud Metsaülikooli tutvustavais väljaandeis ja senises tegevuses. Komisjoni liige R. Moks kõneles 1980. a. olümpiaadiga, eriti Tallinnas toimuva regattiga ühenduses eestlastele üleskerkivaist küsimusist. Lühiettekandeile järgnesid elavad läbirääkimised. Koosolekust võttis osa ka mitmeid nooremasse põlvkonda kuuluvaid komisjon liikmeid.

H. Teder oma ettekandes märkis, et Metsaülikoole on toimunud Kanadas 1967. a. alates, Rootsis 1974. a. ja kolmanda kohana Austraalias. Vaatamata erinevatele asukohtadele on nende ideoloogia väga sarnane.

Metsaülikoolil ei ole kindlat organisatsiooni ja ta on teatud määral kinnine ettevõte, kus osavõtjaid selekteeritakse ja juhtkonna moodustavad väikese vaheldusega samad isikud.

Metsaülikooli tutvustamisel öeldakse, et see tahab olla eesti sõprus- ja kultuuriühiskonnaks, et süveneda eesti kultuuri, ajaloo ja tänapäeva probleemidesse. Tegelikult toetub Metsaülikool rahvuspoliitiliselt teatud määral Rein Taagepera doktriinile, mis taotleb Eestis mingit rahvademokraatiat ja satelliitsust, mida eriti propageeriti Rootsi Metsaülikoolis. Pooldatakse okupatsioonivõimudega suhtlemist eriti kultuurilisel pinnal. Metsaülikooli juhtkond, lektorid ja huvigruppide juhid pooldavad okupeeritud kodumaaga läbikäimist ja mõni neist ei häbene tunnistamast, et nad on vahetult suhelnud okupatsioonivõimu fuktsionääridega nii Tallinnas kui Torontos.

Enamik Metsaülikooli ettekandeid ei ärata rahvuslikku eneseuhkust ega viita sellele, et okupeeritud Eestis kultuurilised eneseavaldused peavad teenima kommunistlikku partei ideoloogiat.

Harva tuuakse esinema mõni tunnustatud kultuuritegelane täiesti apoliitilisel teemal. Ei ole aga kunagi kutsutud esinema kedagi meie vabadusvõitluslikes küsimustes ega Eesti Vabariigi esindajat Kanadas.

Metsaülikooli senise tegevuse tagapõhjal ei ole selge, mida Metsaülikooli juhtkond taotleb rahvuspoliitiliselt. Mitte olles põhimõtteliselt Metsaülikoolide vastu, tuleb nentida, et nende funktsioneerimine praegusel kujul ei tule kasuks meie vabadusvõitlusele. Täiesti negatiivne oli ka Metsaülikooli sümpoosionil esitatud T. Parmingu ettekanne.

H. Tederi ettekandele järgnenud elavatel läbirääkimistel käsitati mitmeid küsimusi, mis ühenduses Metsaülikooliga üles kerkivad. Seal tehtav puhtkultuuriline töö eestluse huvides ja eesti keeles on positiivne, kuid rahvuspoliitiline hoiak on vabadusvõitluslikult seisukohalt vastuvõtmata. Tuleb leida teid, kuidas vabadusvõitluslikku ideoloogiat noorte juures süvendada.

R. Moks oma ettekandes tõi esile mitmeid küsimusi, mis on ühenduses 1980. a. olümpiaadi regattiga Tallinnas. Teravamal kujul võib sel puhul üles kerkida okupeeritud Eesti külastamise probleem. See võib tekitada komplikatsioone nii vaba eestlaskonna juures kui ka kodumaal.

Koosoleku käsitati lühidalt veel EKN valimiste edukat läbiviimist ja mõningaid teisi jooksvaid rahvuspoliitilisi küsimusi.

Westholmlaste Koondis pidas peakoosoleku

1977. a. kevadel asutatud Westholmlaste Koondis, endiste Westholmi gümn. õpilaste organisatsioon, pidas oma esimese peakoosoleku 1. apr. Torontos E.U.S.-i ruumes. Koosolekust ja sellele järgnenud kooli 71. aastapäeva koosviibimisest võttis osa 29 liiget, neist üks õpetaja. Senise ajutise juhatuse organiseriv töö kiideti heaks ja aruanded kinnitati ühel häälel. 1978/79 tegevusaasta (algusega 1. märts) juhatusse valiti senised ajut. juhatuse liikmed tagasi, ühe loobumisel. Täiendavalt valiti juurde kaks uut liiget. Juhatus jagas oma ametid järgnevalt: esimees — Endel Toiger, abiesim. — Enn Salurand, sekretär — Lembit W. Pihlberg, abisekr. — Uno Põld (uus), laekur — Rünnar Konze, abilaekur — Rein Piiroja ja eriülesannetega juhat. liige — Uno Tamm (uus).

Otsustati välja anda Westholmi gümn. 75. a. juubeliks (veebr. 1982) album milleks eeltöid hakkab tegema juhat. liige U. Tamm. Suurem Westholmlaste kokkutulek korraldatakse Stokholmis ESTO-80 ajal. Kuna koondis on ülemaailmne, siis eri-maades on loomisel usaldusmeeste võrk. Siiani on teada ligi 250 kooli endist õpilast ja 6 õpetajat 14-s riigis, nende koguarv peaks olema üle 400 vabas maailmas. Entusiasm ja huvi koondumiseks annab lootust vilkaks tegevuseks.

Liikmemaksuks määrati Kanadas ja USA-s $5.00 aastas, eluaegseks liikmemaksuks $50.00. Teistes maades vastavalt rahakursile kohalikus valuutas, tasumisega usaldusmeeste kätte. Kohe koosoleku järele tasusid eluaegse liikmemaksu 8 liiget. Õpetajad otsustati arvata eluaegseiks liikmeiks ilma liikmemaksuta. Neist Selma Tauli Uppsalast Rootsist valiti auliikmeks, kes oli Westholmi gümn. õpetajaks 24 a. järjest (1916—1940) ja väga hinnatud kasvatajana.

Koondis annab välja ajakirja „Must-Valgel" koos Prantsuse Lütseumi end. õpilastega. Selle esimene number ilmus aug. 1977, järgmine tuleb mai lõpul sel kevadel. Ajakirja saavad koondise liikmed tasuta, teistele see maksab $1.50 numbrilt. Tasuda toimetusele või koondise usaldusmeestele.

Peakoosolekule vahetult järgnenud koosviibimise avasõnad ütles koondise esimees E. Toiger ühtlasi ette lugedes saabunud tervitused. Pidukõne pidas kooli 17. lennu vilistlane muusikaõpetaja dr. Roman Toi. Hubane koosviibimine koolivennalikus vaimus kestis varaste hommiku-tundideni.

Koondise juhatuse ja „Must-Valgel" toimetuse aadressid on avaldatud „Vaba Eestlase" 1978. a. kalendris (lk. 98). Montrealis on koondise usaldusmeheks Julius Ridal, aadr.: 5198 Ponsard Ave., Montreal, Que., H3W 2A8.

WESTHOLMLASTE KOONDIS

Igasugused ALUM. TÖÖD: UKSED, AKNAD j.m. SISEMISED PUUTÖÖD

HUGO TAMME

Tel. 422-0783 — Lic. B 876

Filmikatkendeid „Havai lille" New Yorgi lavastusest

Pühapäevase filmietenduse eel esitas E. Kott New Yorgist ka seda umbes poole tunnilise kestvusega filmi, mis oli tehtud Eesti Rahvusteari külaskäigu puhul New Yorki, kus seal esitati P. Abrahami operett „Havai lill". Film andis lühiosi üksikute tegelaste laulu ja tantsuosadest. Filmi olid vaatamas külaskäiguga seotud teatriinimesed ja nende perekonnaliikmed.